

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

БАНКІРИ ПОРАДИЛИ

■ ГРОШІ

Попит на американські долари перевищував пропозицію більш як у дев'ять разів, на чорному ринку в регіонах вже почали продавати американський долар за 8—9 гривень, що змусило змінити правила гри на валютному ринку.

Про наслідки запроваджених змін керівники комерційних банків говорили з представниками масмедіа в головній фінансовій установі країни. Потреба в цьому, як-то кажуть, назріла. Упродовж жовтня банкіри вживали жорстких заходів щодо збалансування попиту і пропозиції на ринку готівкової валюти. Протягом січня—жовтня випущено в обіг 34,2 мільярда гривень, з яких на купівлю валюти спрямовано 32,8 мільярда — 95 відсотків від загальної суми випуску. Виконуючий обов'язки голови Нацбанку Арсеній Яценюк, а разом з ним і присутні банкіри слушно вважають усі вжиті заходи (надання комерційним банкам розширеного доступу до іноземної валюти, встановлення обмежувальної маржі під час її продажу населенню, запровадження потужних валютних інтервенцій тощо) платою за стабільність банківської системи. Голова правління «Промінвестбанку» Володимир Матвієнко радить журналістам не плутати кризу з нестабільністю. Він ще пам'ятає 1996 рік, коли через непомірковану політику «палали» статутні капітали».

(Закінчення на 9-й стор.).

Колаж Олександра КУСТОВСЬКОГО.

НЕ ПЛУТАТИ КРИЗУ З НЕСТАБІЛЬНІСТЮ

■ ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Банкрутство — не перешкода для страхових виплат

Ранкове і денне засідання
4 листопада

На початку ранкового засідання від депутатів опозиційних фракцій знову лунали пропозиції повернутися до розгляду законопроектів про внесення змін до Закону «Про вибори Президента України». Зокрема, з приводу голосування за відкріпними посвідченнями та уточнення списків виборців. Однак, за пропозицією Голови Верховної Ради Володимира Литвина, парламентарії вирішили скликати під час обідньої перерви погоджувальну раду уповноважених представників депутатських фракцій і груп і на ній визначитися стосовно розгляду поправок до виборчого закону, а також щодо долі політичної реформи — внесення змін до Конституції України.

(Закінчення на 2-й стор.).

Забрали гроші в інваліда

■ Я ВАМ ПИШУ...

Через газету хочу запитати в наших урядовців, що ж вони зробили з пенсіями? Урівняли тих, хто тяжко працював, і тих, хто проспав.

Наприклад, я. Маю 27 років стажу, із них — десять підземного та ще посвідчен-ня інваліда Великої Вітчиз-

няної війни. І тепер, після «підвищення» пенсій, не отримую заслужених надбавок. Панове, ви забрали гроші в інваліда, не соромно вам?..

В. МОРОЗЮК,
інвалід Великої
Вітчизняної війни.

Черкаси.
(Добірку «3 пошти»
читайте на 13-й стор.).

■ АКТУАЛЬНО

Вашингтон обіцяє бути послідовним. Навіть у своїх слабкостях

Учора Джордж Буш приймав привітання з перемогою. Нагадаємо, що він оголосив себе новим главою Білого дому в середу ввечері — після того, як визнав поразку його суперник Джон Керрі. Того самого дня на прес-конференції у Києві посол Сполучених Штатів Джон Гербст заявив, що вибір Америки не вплине на відносини з Україною. «Політика, яку ми проводили, свідчить про нашу велику зацікавленість у покращенні відносин», — сказав він. Водночас Джон Гербст наголосив на важливості розвитку демократії в Україні.

Думку експертів про те, як вплинуть на двосторонні стосунки результати виборів у Вашингтоні, читайте на 5-й стор.

АВТОМОБІЛЬ за 39 гривень 60 копійок

ПЕРЕДПЛАТИ ГАЗЕТУ

Голос України

НА 2005 РІК І ВИГРАЙ:

АВТОМОБІЛЬ
або ОДИН З ГРОШОВИХ ПОДАРУНКІВ

Для участі в розіграві
надішли на адресу редакції "Голосу України"
Київ-47, вул. Нестерова, 4
копію квитанції
про річну або піврічну передплату,
ідентифікаційний код, адресу

3 тис.
2 тис. (два призи)
1 тис. (три призи)

■ У НОМЕР

Працюватиме один за двох

Дніпропетровський комбайновий завод розпочав випробування нової коренезбиральної машини ДКЗ-6. Це перший в Україні та СНД самохідний комбайн, який зрізатиме і відкидатиме гичку і водночас копати-ме буряки. Конструктори спеціального КБ створили комбайн, який чудово виконує обидві операції. Отож рівно вдвічі зменшуються і трудозатрати, і витрати пального, повідомляє наш власний кореспондент Микола НЕЧИПОРЕНКО.

«Дніпроенерго» позбавляють майна

11 листопада в приміщенні Запорізької філії агентства з питань банкрутства відбудеться перший аукціон, на який виставляють кілька тракторів, кранів та іншої техніки, що належить ВАТ «Дніпроенерго». На 19 листопада заплановано другий аукціон з продажу цехів, складів, будівель і чотирьох яхт, що належать підприємству в Енергодарі. Усього на

торги виставлено майно «Дніпроенерго» вартістю близько 3 млн. гривень. Аукціони проводять у зв'язку з боргами підприємства, повідомляє наш власний кореспондент Олександр ВОРОТІЛОВ.

Оновлено острівний маяк

Реконструкцію маякового комплексу завершено на острові Зміїний у Чорному морі. Тут не тільки капітально відремонтовано найстаріший в країні 30-метровий маяк, а й обладнано житло для персоналу, допоміжні приміщення. Водночас в експлуатацію зданого малий причал, що прийматиме катери і яхти з туристами. На Зміїному також триває осіннє садження дерев. Майже 400 завезених сюди деревець висадять у ямки, наповнені поживним ґрунтом з материка, повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.

Олександр Квасневський висловився за організацію теледебатів головних кандидатів на посаду Президента України, Віктора Януковича і Віктора Ющенка, — 5 стор.

Студентів вузів занесено до переліку осіб, що мають право на отримання санаторно-курортного лікування

Голова Центральної виборчої комісії України Сергій Ківалов: «Ніхто на мене не тисне, на мене безперспективно тиснути. Я все робитиму в рамках чинного закону»

Фото Олександра КЛИМЕНКА

Майбутній президент має сконсолідувати суспільство

■ Голова Верховної Ради України Володимир Литвин виступає за публічний діалог двох кандидатів. Вони, на його думку, могли б задекларувати необхідність для кожного з них чесних виборів, детальніше поінформувати про шляхи реалізації своїх програм. Передусім кожен з претендентів на найвищу посаду мав би розповісти, як він бачить розвиток країни після 21 листопада. Про це Володимир Литвин сказав у розмові з Надзвичайним і Повноважним Послом Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії в Україні Робертом Брінклі.

Як повідомив журналістам прес-секретар Голови ВР Ігор Сторожук, під час обговорення суспільно-політичної ситуації напередодні другого туру виборів Володимир Литвин висловив впевненість, що дії того, кого оберуть Президентом, мають бути спрямовані на суспільну консолідацію. З урахуванням поглядів і прагнень всіх громадян України.

Роберт Брінклі оцінив ситуацію у суспільстві як «поляризовану» і, у свою чергу, висловив сподівання, що переможець президентських перегонів працюватиме на об'єднання країни. Він також зазначив, що для голосування були характерні висока активність виборців та їх емоційне піднесення.

Співрозмовники обговорили ситуацію довкола політичної реформи. Її реалізація, на думку Володимира Литвина, можлива за умов консолідованих дій фракцій і груп. Голова Верховної Ради України вважає доцільним, перш ніж виносити це питання на розгляд до сесійної зали, провести його детальне обговорення з керівниками фракцій і груп парламенту.

Роберт Брінклі передав Голові Верховної Ради України офіційного листа від голів обох палат парламенту Великої Британії із запрошенням відвідати цю країну з офіційним візитом на чолі української парламентської делегації в наступному році.

Яна СТАДІЛЬНА.

Володимир ЛИТВИН: «Чесна перемога необхідна обом кандидатам»

Сьогодні викристалізувалися два рівнозначні лідери, які мають приблизно однакову підтримку людей. Це свідчить про те, що у другому турі президентських перегонів вибір відбуватиметься за «принципом орієнтації того чи іншого кандидата на зовнішньополітичну спрямованість держави». На цьому наголосив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин після зустрічі з колективом Національного музею історії Великої Вітчизняної війни 1941—1945 років з нагоди 30-річчя останнього.

Водночас, відповідаючи на запитання журналістів про перспективи політичної реформи, В. Литвин зазначив: нині простежуються дві тенденції. Перша: все більше приходить усвідомлення, що проводити політичну реформу треба. І водночас усі розуміють, що це політич-

ний ритуал, заклинання, що резерву на сьогоднішній день для її проведення недостатньо. Тому, на думку В. Литвина, триватиме пошук союзників. Бо і комуністи, і соціалісти неухильно стоять на позиціях проведення політичної реформи. Найпевніше, спрогнозував В. Литвин, будуть пропозиції щодо підписання угоди про повернення до політреформи після завершення президентських перегонів. До того ж, зазначив Голова ВР, перед винесенням цього питання до сесійної зали необхідно провести засідання погоджувальної ради за участю керівників фракцій і груп, щоб вони чітко визначилися, підтримувати чи ні законопроект з тим, щоб не «спалити» його. Оскільки потім до цього питання можна буде повернутися лише через рік.

Олена ГОРБУНОВА.

Заява щодо відповідності перебігу виборів Президента України зобов'язанням України в контексті європейської та євроатлантичної інтеграції

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

а) **усвідомлюючи**, що європейська та євроатлантична інтеграція відповідають життєво важливим інтересам українського народу, а вступ до Європейського союзу та Північно-атлантичного альянсу є офіційно проголошеним курсом нашої держави;

б) **наголошуючи** на тому, що демократичне проведення виборів Президента України створить передумови для переведення взаємовідносин України з Європейським союзом та НАТО на якісно новий рівень;

в) **нагадуючи** про звернення з боку ЄС, НАТО, Ради Європи, ОБСЄ, США до української влади про потребу забезпечення всіх необхідних умов для проведення вільних та чесних президентських виборів, зокрема: резолюцію 0185 (2004) Європейського парламенту щодо України від 11 березня 2004 року;

заяву Постійного комітету Парламентської асамблеї НАТО стосовно президентських виборів в Україні від 31 травня 2004 року;

заяву Моніторингового комітету Парламентської асамблеї Ради Європи щодо наступних президентських виборів в Україні від 22 червня 2004 року;

резолюцію Парламентської асам-

блеї ОБСЄ стосовно України від 9 липня 2004 року;

заяву Моніторингового комітету Парламентської асамблеї Ради Європи щодо наступних президентських виборів в Україні від 15 вересня 2004 року;

резолюцію Конгресу США HR 5102 ІН про сприяння демократії, вільним, чесним та прозорим виборам, повазі до прав людини та верховенству права в Україні від 15 вересня 2004 року;

заяву країни, головуючої в ЄС, від імені Європейського союзу стосовно майбутніх президентських виборів в Україні та свободи ЗМІ від 29 вересня 2004 року;

заяву голів дипломатичних місій країн Європейського союзу в Україні щодо виборів Президента України від 27 жовтня 2004 року;

резолюцію 0046 (2004) Європейського парламенту стосовно майбутніх президентських виборів в Україні від 28 жовтня 2004 року;

г) **нагадуючи** також, що положення про дотримання демократичних правил та принципів під час проведення президентських виборів містяться у Плані дій Україна—НАТО, проекті Плану дій Україна—ЄС, тобто фактично є зобов'язаннями України перед альянсом та Європейським союзом;

д) **констатує**, що, закликаючи українську владу провести вибори вільно, чесно та прозоро, забезпе-

рортного лікування, оздоровлення в спеціалізованих оздоровчих закладах у межах асигнувань, встановлених бюджетом фонду соцстрахування на ці цілі.

Верховна Рада також схвалила поправки до статті 33 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», внесені народним депутатом Миколою Кульчинським («Наша Україна»). Цей документ дозволяє непрацюючим інвалідам II та III груп за наявності страхового стажу (у чоловіків — 25, у жінок — 20 років) за їх вибором призначати пенсії з інвалідності у розмірі пенсії за віком.

А зміни до Закону про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам (в авторстві Володимира Гошовського (депутатська група «Союз») збільшують з 16 до 18 років вік, протягом якого людина може підпадати під визначення «дитина-інвалід» та має право на отримання державної соціальної допомоги і надбавки на догляд.

А ось голосування за проект закону про охорону здоров'я населення від шкідливих наслідків вживання тютюнових виробів (в авторстві депутатів-лікарів Миколи Поліщука з «Нашої України» та Раїси Богатирьової з «Регіонів України») продемонструвало, що в сесійній залі більше любителів паління, аніж борців з цією шкідливою звичкою. Депутати відхилили проект цього

закону, за який було віддано лише 177 голосів.

Не вистачило голосів і для подолання вето Президента України на зміни до деяких законодавчих актів у сфері вищої освіти. Цим законом змінюється порядок матеріально-фінансового забезпечення вузів, зокрема дозволено фінансування навчальних закладів державної та комунальної форми власності і з держбюджету, і з бюджетів інших рівнів. А земельні ділянки, які закріплені за вузами комунальної форми власності, заборонено вилучати з державної власності. Однак, на думку глави держави, деякі положення цього закону можуть призвести до розбалансування бюджету. Комітет з питань науки та освіти наполягав на подоланні президентського вето. Але за це проголосували лише 277 депутатів, і законопроект відправлено на доопрацювання.

На денному засіданні депутати схвалили низку законопроектів у першому читанні. Це, зокрема, зміни до законів «Про ціни і ціноутворення» щодо компенсації втрат доходів житлово-комунальних підприємств, «Про зовнішньоекономічну діяльність» стосовно терміну дії спеціальних санкцій та до деяких законів України, якими депутатам місцевих рад надано право мати помічників-консультантів. За основу також схвалено проекти законів про організацію виробництва та поводження з хімічними джерелами струму, про автомобільні дороги.

Юліана ШЕВЧУК.

У нашому житті не зникає привід... голодувати

■ СВОБОДА СЛОВА

Позавчора співробітники «5 каналу» припинили «голодний бунт» проти тиску на їхній ефір. Як повідомила піар-директор телекомпанії А. Мотузко, «вдалося досягти значних зрушень для гарантування нормальної роботи каналу». Апеляційний суд Києва 1 листопада задовольнив скаргу телевізійників на рішення Печерського районного суду про арешт рахунків «П'ятого» за позовом народного депутата Володимира Сівковича. Це рішення суду юридично узаконило зняття «замків» з рахунку каналу в «Райффайзенбанку», що фактично сталося ще 27 жовтня за заявою пана Сівковича.

Прояснилося для бунтівників і в інформаційному просторі: поновлено співпрацю з кабельною мережею «Надежда», що є найбільшим кабельним оператором Донецька. Саме зі зникнення каналу в цій мережі почалося наймасштабніше відключення «п'ятого ефіру» в регіонах країни. Журналісти сподіваються, що Господарський суд Києва, куди вони звернулися з позовом до Нацради з питань телебачення і радіомовлення про остаточне оформлення ліцензії телеканалу, також винесе справедливий вердикт, і «П'ятий канал» одержить законні гарантії для стабільного виходу в ефір.

Колектив також прийняв вибачення пана Сівковича, висловлені ним у прямому ефірі програми «Час» 27 жовтня. Журналісти вірять, що «це буде уроком для інших політиків... Ми розглядаємо цю перемогу як внесок у спільну боротьбу українських журналістів за право вільно і чесно працювати», — наголошується в заяві телеканалу.

Утім, останні новини з «цензурного фронту» підказують, що ми рано почали святкувати відстоєне право на чесне виконання професійних обов'язків. І колективу, що повернувся до звичного режиму харчування, і багатьом журналістам, що солідаризувалися з ним, в тому числі й автору цих рядків, схоже, доведеться знову одягати пов'язку «Підтримай «5 канал». Політики не люблять робити висновків з неприємних для них уроків. Тепер канал намагаються закрити з допомогою... ЦВК.

Колишній кандидат у Президенти Олександр Базилюк, який, нагадаю, набрав 0,03 відсотка голосів виборців,

подав скаргу на «чесні новини»: у день виборів ті транслювали виступ Юлії Тимошенко, де вона заявила, що Віктор Ющенко переможе в першому турі. І Центрвиборчком визнав неправомірною «агітаційну рекламу». За таке рішення після короткої наради проголосували 5 членів ЦВК, 3 утрималися, 1 проголосовав проти. Шкода, звичайно, що перейняті зрозумілими клопотами, члени Центральної виборчої комісії не ввімкнули цього дня «темникові» канали, з яких ще один кандидат у Президенти Віктор Янукович висловлював упевненість у своїй перемозі. Що, в принципі, нормально. Адже кожен з учасників президентського забігу, напевно, навіть автор скарги вірив у свої шанси здолати 31 жовтня фінішну стрічку. Тим паче що телекомпанії не несуть відповідальності за висловлювання посадових осіб або політичних партій у прямому ефірі.

Член ЦВК Андрій Магера впевнений, що постанова про неправомірність буде скасована Верховним Судом, оскільки містить три порушення, одне з яких — порушення термінів розгляду скарги. Щоправда, у «правовій» державі є багато можливостей для спроб затулити рота незалежним ефірам. Одна з них здійснюється сьогодні за сприяння Генеральної прокуратури і стосується ТРК «Ера» на УТ-1 та УР-1. У листі ГПУ на адресу Нацради зазначається, що відомство проводить перевірку звернення народного депутата з фракції «Регіонів України» пана Круглова про «порушення державних інтересів у зв'язку із здійсненням мовлення комерційною ТРК «Ера» на загальнодержавних каналах». Усе однозначно, як стверджує друг України пан Жириновський. Як тільки «Ера» своєю незаангажованістю «зіпсувала імідж» УТ-1, виникає гостра потреба в пошуках кляпа. І це зворушливо називається державними інтересами. Цікаво, в яку резервацію зженуть у цій державі журналістів, які не хочуть творити за «темниками»? Чи мав рацію бритоголовий «браток», котрий попередив мене в післявиборну ніч: «Тут уже ми хазяєва»?

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Молоді — по першому місцю. Робочому

■ ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Проект закону про гарантоване перше робоче місце підготувала фракція «Регіонів України». Про це на прес-конференції в Донецьку повідомив народний депутат Володимир Рибак. Безробіття серед молоді — одна з проблем, яка хвилює виборців.

— Під час останніх зустрічей у колективах і на особистому прийомі найчастіше обговорюють пенсійну реформу, — сказав, відповідаючи на запитання кореспондента «Голосу України», народний депутат. — Крім того, питають про навчання дітей, медичне забезпечення, заробітну плату. Про по-

літреформу та інші високі матерії говорять мало.

Помилки в пенсійному забезпеченні буде враховано, підкреслив В. Рибак. «Протягом 2004—2005 років пенсійна реформа практично має бути завершена, — зазначив він. — У кого стаж більший, той отримуватиме більше. Зрівнялівки не буде. Те саме стосується зарплати бюджетників. Усю цю тарифну «гармошку» треба розтягнути: медсестра і лікар вищої категорії мають отримувати порівняно з зарплатою медсестри — не нижче прожиткового мінімуму».

Розв'язання житлової проблеми народний депутат бачить у довгочасному кредитуванні.

Ліна КУЩ.

■ ФОТОФАКТ

Міністр внутрішніх справ України Микола Білоконь і голова Ради міністрів АРК Сергій Куніцин брали участь у розширеному засіданні уряду, на яке зібралися також керівники регіонів.

Фото Володимира РЕПКА (Українформ).

Розсудити вас може і суддя без юросвіти. Аби компетентний і порядний

■ ЗАКОНОДАВЕЦЬ

НОВА НОРМА: парламент ухвалив Закон України «Про третейський суд».

ЦЕ ОЗНАЧАЄ, що в Україні створено законодавчу базу для функціонування нового виду судів — недержавних незалежних органів, утворених за угодою сторін або відповідним рішенням зацікавлених осіб для вирішення спорів, що виникають з цивільних та господарських відносин. Таким чином, **громадяни та юридичні особи отримали можливість вирішувати свої справи, не звертаючись до державного суду.** Це цілком нормальна і досить поширена світова практика, яка дає можливість на власний розсуд обирати суддю у своїй справі, вирішити її оперативно і без зайвих ускладнень на засадах законності та справедливості, не завантажуючи державу (в особі суду) своїми проблемами.

Третейському суду підвідомчі будь-які справи, що виникають із вказаних правовідносин. Виняток становить лише кілька категорій справ. Зокрема, це справи: пов'язані з державною таємницею; однією зі сторін в яких є орган державної влади, орган місцевого самоврядування або державна організація; що виникають з сімейних відносин (водночас третейський суд може розглядати лише справи, які виникають з шлюбних контрактів); про визнання банкрутом; у спорах, пов'язаних із господарськими договорами, які стосуються задоволення державних потреб.

Право на передачу справи на розгляд третейського суду виникає за наявності укладеної між сторонами так званої третейської угоди — вона може укладатися у вигляді застереження в договорі, контракті або як окрема письмова угода. За цього **спір не може бути переданий на вирішення третейського суду, якщо його уже розглядав державний суд і прийняв відповідне рішення.**

Сторонами третейського розгляду спору є позивач і відповідач — ними можуть бути і фізичні, і юридичні особи.

Третейський суд може бути постійно діючим або створеним для вирішення конкретного спору (суди ad hoc). Постійно діючі третейські суди

можуть утворюватися та діяти при всеукраїнських громадських організаціях, всеукраїнських організаціях роботодавців, торгово-промислових палатах, об'єднаннях суб'єктів підприємницької діяльності тощо. Постійно діючий третейський суд підлягає державній реєстрації. Третейський суд для вирішення конкретного спору утворюється в порядку, передбаченому третейською угодою між сторонами.

Третейський суд може розглядати справи у складі одного судді або в будь-якій непарній кількості третейських суддів (трьох, п'яти, семи тощо). **Третейським суддею може бути призначена чи обрана особа, яка прямо чи опосередковано не зацікавлена в результаті вирішення спору, а також має визнані сторонами знання, досвід, ділові та моральні якості, необхідні для вирішення спору.** Іншими словами, це має бути компетентна з предмета спору та авторитетна людина, стосовно якої в сторін немає сумнівів щодо її об'єктивності та моральності. Водночас закон визначає категорії осіб, які не можуть бути третейськими суддями. Зокрема, це: неповнолітні; особи, які не мають належної кваліфікації, необхідної для вирішення спору; особи, які мають судимість; особи, які визнані судом недієздатними.

Сторони третейського розгляду несуть витрати, пов'язані з вирішенням спору третейським судом. Крім гонорару, який законом передбачено третейському судді за його послуги у вирішенні конкретного спору (розмір гонорару обумовлюється між суддею та стороною), до складу таких витрат входять: третейський збір; витрати, пов'язані з оплатою послуг експертів тощо. Якщо ці витрати не визначені угодою чи регламентом, то третейський суд розподіляє їх у такому порядку: в разі задоволення позову витрати покладаються на відповідача; в разі відмови в позові — на позивача; за часткового задоволення позову — на обидві сторони пропорційно до розміру задоволених вимог.

Звертаємо увагу на те, що третейський суд розглядає спори за процедурою і в строки, визначені цим законом. За цього

він керується положеннями регламенту про третейський суд та третейської угоди. За умови нормативної неврегульованості певних питань третейський суд може самостійно визначати правила третейського розгляду — але лише в тій частині, яка не суперечить принципам організації та діяльності третейського суду, що визначені цим Законом.

Рішення третейського суду викладається у письмовій формі і підписується третейським суддею (суддями). Рішення постійно діючого третейського суду скріплюється підписом керівника та круглою печаткою юридичної особи — засновника цього третейського суду. Підписи третейських суддів третейського суду для вирішення конкретного спору на рішення третейського суду засвідчуються нотаріально.

Рішення третейського суду виконується зобов'язаною стороною добровільно, в порядку та строки, що встановлені в рішенні. Якщо виконання такого рішення потребує вчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, то воно здійснюється за умови видачі компетентним органом виконавчого документа. **Закон також передбачає можливість примусового виконання рішення третейського суду, якщо воно добровільно не виконується зобов'язаною стороною.**

Для довідки: закон ухвалено парламентом 11 травня 2004 р. Він набрав чинності з 16 червня 2004 р. З повним його текстом можна ознайомитися в «Голосі України» за 22 червня ц. р.

Микола МЕЛЬНИК, доктор юридичних наук.

Ведучі рубрики нагадують норму ст. 68 Конституції України:

«Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності»

Анатолій БЕНЬ, оглядач «Голосу України».

■ угоди

Надійність і безпека стануть, можливо, вищими

■ **Київ.** Великі фінансові витрати, непорозуміння з відповідними регулюючими органами України — наслідок недосконалої співпраці вчених Національної академії наук України і виробників атомної енергії. Тому «Енергоатом» змушений звертатися по допомогу до зарубіжних наукових центрів. Про це йшлося на спільному засіданні президії НАН і правління НАЕК «Енергоатом».

Президент НАН Борис Патон і Міністр палива та енергетики — президент НАЕК «Енергоатом» Сергій Тулуб підписали Угоду про розширення вітчизняного наукового забезпечення подальшого розвитку атомної енергетики в нашій країні. Серед основних напрямів подальшої співпраці — забезпечення надійної і безпечної експлуатації діючих енергоблоків АЕС, вдосконалення системи поведінки з радіоактивними відходами та відпрацюванням ядерним паливом, розробка реакторних установок нового покоління тощо.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

■ САМОВРЯДУВАННЯ

Лань, яка біжить, ще побігає

■ **Хмельницька область.** Міст, збудований над каньоном річки Смотрич (висота 57 метрів), з поетичною назвою «Лань, яка біжить» опинився під загрозою.

Щодня по хребту «Лані» проїжджає понад 30 тисяч автомобілів, що прямують трасою міжнародного сполучення. Тим часом сам міст належить до комунального майна Кам'янця-Подільського. Косметичні ремонти, на які спромоглося місто, мало чим допомогли «Лані». У Кам'янці немає навіть фахівців, котрі могли б оцінити аварійність мосту, не кажучи вже про гроші, необхідні для цього.

Кам'янець-Подільська міська рада багаторазів настійливо зверталася до владних структур з клопотанням вивести споруду зі списків її комунального майна, бо догляд за нею знесилює місцевий бюджет. Але там від прохань громади шоразу відмахувалися.

І ось місцеве самоврядування святкує перемогу: підписано всі угоди в шести міністерствах, щоб передати міст-красень, зовсім не байдужий подояням, під опіку держави. Лань ще побігає...

Віра ШПИЛЬОВА.

Робота 16 українських шахт призупинена через порушення норм промислової безпеки

■ У НОМЕР

«Масандра» збирається до Лондона

■ **Крим.** 200 пляшок масандрівських вин, виготовлених у 1837—1945 роках, учетверте виставлять на аукціоні Сотбіс. На попередніх торгах кожну кримську пляшку оцінювали від п'яти до 50 тисяч доларів. Ці вина здобули понад 150 золотих і срібних медалей, десятки золотих чаш і кришталевих кубків Гран-прі. Недоторканими залишаються 32 тисячі пляшок із колекції засновника виноробного підприємства князя Лева Голіцина. Всього підвали «Масандри» зберігають мільйон пляшок марочних напоїв вищого гатунку. А продукція останніх років отримала три сертифікати: національний, російський та міжнародної системи якості.

Віктор ХОМЕНКО.

Турецька пропозиція

■ **Херсон.** Газовий термінал може з'явитися в причорноморському селі Хорли в Каланчацькому районі. Турецька компанія «Аргаз» запропонувала звести на чорноморському узбережжі термінал з переробки зрідженого газу. Турецький інвестор згоден вкласти гроші й у відбудову порту, і в прокладення колії від залізничної магістралі між Херсоном та Кримом до узбережжя.

Алла БРУСИЛОВА.

Екзотичні тварини ледве не згоріли у вогні

■ **Запоріжжя.** В палаці культури «Дніпроспецсталь», де розташувалася виставка екзотичних тварин «Живий світ тропіків», виникла пожежа. Як повідомили в прес-центрі головного управління МНС України в Запорізькій області, до місця пожежі одразу прибули десять одиниць пожежної техніки. Загоряння ліквідували за лічені хвилини і разом з черговим персоналом палацу культури розпочали евакуацію тварин. Там були крокодили, варани, ігуани, імператорські скорпіони, павук-птахоїд, королевські кобри, хамелеон, анаконда, рідкісний пітон-альбінос, весела мавпа Анфіска та багато інших представників тропічної фауни. Жодна тварина не постраждала.

Олександр ВОРОТИЛОВ.

Небезневинні витівки

■ **Тернопіль.** Телефонні дзвінки про замінування міських шкіл № 8 та № 18 у міліції пролунали майже водночас. Правоохоронці відреагували оперативно. Вибухівки, на щастя, не знайшли, але уроки було зірвано. Витівників визначили швидко: ними виявилися школярі десяти та одинадцяти років. Ці жарти дорого коштуватимуть їхнім батькам.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

«Вася-водопровідник» — наш герой!

■ **Черкаси.** Перед входом до комунального підприємства «Черкасиводоканал» з'явився пам'ятний знак працівникові водогону. Скульптор Владислав Димйон зобразив народного героя у русі: з каналізаційного люка виринає обличчя «Васі-водопровідника», який доповідає: «Воду вам я подав!». Цю фразу викарбувано на міні-постаменті.

— Ми хочемо, — сказав директор «Черкасиводоканалу» Сергій Овчаренко, — щоб наші споживачі більше цінили воду, яка подається їм в оселі, і працю людей, котрі це забезпечують.

Лідія ТИТАРЕНКО.

На знімку: кожен усміхнеться, коли побачить «Васю-водопровідника».

Фото автора.

Київський міський голова Олександр Омельченко привітав кращих працівників соціальної сфери з нагоди професійного свята. Ордер на квартиру отримує головний спеціаліст Головного управління соціального захисту населення Валентина Захарченко.

Професія — допомагати людям

За цим фахом у нашій країні працюють 150 тисяч соціальних працівників. Вони опікуються пенсіонерами, інвалідами, малозабезпеченими.

Напередодні Дня працівника соціальної сфери, що відзначається 7 листопада, в Києві поздоровляли кращих представників цієї гуманної професії. А сьогодні в Національному академічному театрі опери і балету України імені Т. Г. Шевченка урядовці, представники адміністрації Президента, народні депутати вітають і нагороджують соціальних працівників країни.

Щоденна діяльність цих людей нерозривно пов'язана із соціальною політикою держави. Вони допомагають тим, хто не в змозі сам про себе подбати. За даними Мінпраці і соціальної політики, для забезпечення комплексного обслуговування пенсіонерів і самотніх непрацездатних громадян створено 314 інтернатів, де на повному державному пансіоні перебувають 52 тисячі осіб.

Після перелому ноги потрібно заново вчитися ходити. А якщо хвороба ламає душу? Психічні розлади саме цим і відрізняють-

ся від інших недуг. Медикаментозне лікування знімає загострення, а потім — реабілітація.

Колишній пацієнт психіатричної клініки почувається не надто впевнено. Для адаптації таких людей до повноцінного життя створено центри медико-соціальної реабілітації. Один з них діє на території київської психоневрологічної лікарні №1, більше відомої як лікарня ім. Павлова.

У центрі працюють психологи, соціальні працівники і співробітники недержавних фондів. Під одним дахом їх об'єднало бажан-

Фото Олександра ВОСКРЕСЕНЬКОГО.

■ До Міжнародного дня студента у Київському палаці дітей та юнацтва відкрито VII муніципальну виставку «Освіта. Робота. Бізнес».

А турботою соціальних служб у всій країні охоплено 800 тисяч людей похилого віку, інвалідів, ветеранів ВВВ і праці.

У переддень соціального свята Міністр праці і соціальної політики України Михайло Папієв проаналізував досяг-

нення уряду в довірєній йому сфері. У скарбничку цих досягнень зараховано: зростання реальної заробітної плати (цього року — на 25 відсотків) і реальних доходів населення (на 15 відсотків), скорочення боргів у зарплаті (лише поточного

року на 863 млн. гривень), збільшення розміру мінімальної зарплати до 237 гривень і, звичайно, підвищення пенсій до прожиткового мінімуму, що є справжнім хіт-ом передвиборного періоду.

Ольга ВАУЛІНА.

Реабілітація душі

ня допомогти колишнім пацієнтам лікарні, повернути їм впевненість у собі, у процесі спільної роботи відновити втрачені соціальні, а іноді й побутові навички. Тут є майстерня ліплення, швальня, свій театр, галерея «Касталія», де виставляють роботи художників, котрі пройшли через психіатричні лікарні.

Керівник швальні Марина Нестерчук (**на фото**) розповіла, що перші її кроки на новій роботі були дуже важкі. Тоді вона несла в собі всі комплекси і заобони нашого світу стосовно душевнохворих. Спочатку був навіть страх. У міру спілкування він відступав, приходило усвідомлення того, що люди, які відвідують центр, нічим не відрізняються від інших. Марина переконана, що поняття «психічної норми» дуже розпливчате. Часом, каже вона, хочеться швидше дістатися роботи, щоб відчутти радість нормаль-

ного людського спілкування, розуміння і доброзичливості, яких так бракує в нашому божевільному світі.

Зовні успіхи відвідувачів центру не завжди можуть вразити уяву небізнаного. Але для них пришитий самостійно гудзик, виготовлена власними руками порцелянова фігурка і навіть акуратно перенесений на тканину малюнок для вишивки — значний крок на шляху повернення до повноцінного життя. Деякі завдяки допомозі центру здобувають професію і знаходять роботу. Наприклад, сьогодні три учениці Марини Нестерчук працюють на швейному виробництві.

Головне завдання соціального працівника Нестерчук — допомогти підопічним розкритися, реалізувати свої бажання і можливість, перебороти страх перед суспільством, підвищити їхню самооцінку.

Олег ДЕНИСОВ.

Склади на колесах

Брак вільних вагонів паралізує вантажоперевезення

■ ПРОБЛЕМА

В Україні виникла гостра нестача вагонів: промислові підприємства не поспішають їх розвантажувати. Особливо дефіцит відчувається на Донецькій залізниці, яка здійснює 40 відсотків усіх вантажоперевезень. На деяких підприємствах вагони простоюють у п'ять разів довше, ніж передбачено нормативами. Звернення залізничників скоротити час простоїв досі залишаються поза увагою. Водночас Мінпромполітики відкрито заявляє, що не може істотно змінити ситуацію. Отож уряд застосовує еконо-

мічні важелі «впливу»: зокрема, з 8 жовтня запроваджено нові ставки оплати за користування залізничними вантажними вагонами, що змусить підприємства швидше вивільняти тару.

Відтепер якщо загальна плата за вагон упродовж доби становить 20,8 гривні, що, за підрахунками фахівців, не позначається на собівартості вантажу, то вже за подальше (з 25-ї до 120-ї години) перебування вагона на підприємстві тариф щогодини збільшуватиметься з 2,6 до 16 гривень. Це має компен-

сувати вилучення вагона з перевізного процесу, повідомили у прес-центрі Укрзалізниці.

Однак, незважаючи на санкції, ще 26 жовтня на під'їзних коліях, приміром, ВАТ меткомбінат «Азовсталь» один вагон у середньому простоював 78,8 години, ВАТ «Єнакіївський метзавод» (ст. Єнакієве) — 185, ВАТ Макіївський меткомбінат ім. Кірова — 94 години... Це можна пояснити: на більшості підприємств застаріла технологія вантажних робіт, немає де зберігати готову продукцію, а тому вагони перетворюються на склади.

Крім того, «вагонну»

проблему загострюють складні та тривалі процедури оформлення експортно-імпортних вантажів. Зокрема, митна лабораторія бере проби та зразки товарів тільки після їх завантаження у вагон. Тож очікування результатів досліджень призводить до його затримки в середньому на дев'ять (!) діб. На жаль, поки Держмитслужба та інші контролюючі органи не виявили розуміння ситуації, яка вимагає впровадження інтенсивних технологій не лише в обробці вагонів, а й у їх оформленні. Тим часом состави днюють і ночують, чекаючи своєї черги...

Фото АП.

Вашингтон обіцяє бути послідовним. Навіть у своїх слабкостях

їни з боку демократів та республіканців. «Принаймні на декларативному рівні демократи займали активнішу позицію щодо Києва й критикували республіканців за надмірне захоплення стосунками з адміністрацією Путіна. В адміністрації Буша надто багато людей, які дивляться на Україну крізь призму Росії, — вважає експерт. — І саме тому політика США щодо України є слабкою, невиразною і непослідовною».

Політолог Володимир Малинкович теж гадає, що американські вибори нічого не змінять у двосторонніх відносинах. «Залишиться той самий президент, те саме ставлення до України. На мій погляд, поверхове, з поганим знанням українських реалій. США, як і раніше, керуватимуться принципом: хто підтримує нас, той — хороший. Водночас Україну неминуче буде втягнуто у процеси світової політики, які значною мірою визначає Америка і той, хто стоїть на чолі Америки. Це стосуватиметься передовсім проблеми нашої присутності в Іраку. Але її розв'язання залежатиме швидше від того, хто переможе в Україні».

На думку В. Малинковича, одного з українських кандидатів

Фото АП.

Вашингтон привітає з більшим задоволенням, другого — з меншим, проте в будь-якому разі Буш буде змушений підтримувати стосунки з майбутнім українським президентом «так само, як він продовжує співробітничати з Путіним. По суті, Захід давно поставив крапку у відносинах з Україною і не бажає роз-

глядати нас як самостійних партнерів. На жаль, така політика триватиме». Це визнають і російські політологи. Вони стверджують: прихід Буша для Росії вигідний ще й тому, що він спокійніше ставиться до того, що Київ залишається у сфері впливу Москви.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Квасневський радить провести теледебати

Президент Польщі Олександр Квасневський виступає за збільшення кількості спостерігачів під час другого туру виборів Президента України.

Про це він заявив в ефірі польській телекомпанії TVN24. Як передає «Українська правда», О. Квасневський відзначив потребу усунути порушення, які мали місце під час передвиборної кампанії і під час голосування 31 жовтня. За його словами, йдеться про нерівний доступ кандидатів у Президенти до ЗМІ і про неточності в списках виборців, через що деякі українці не змогли проголосувати.

«Хотілося б, щоб за три тижні до виборів вдалося усунути ці порушення», — сказав він. На думку О. Квасневського, добрим розв'язанням проблеми доступу до ЗМІ була б організація телевізійних дебатів головних кандидатів на посаду Президента — чинного Прем'єр-міністра Віктора Януковича і лідера опозиційного блоку партій «Наша Україна» Віктора Ющенка.

О. Квасневський також запевнив, що Польща має намір розвивати співпрацю з будь-яким обраним Президентом України.

Хочуть стати найсильнішими

У Брюсселі під головуванням Нідерландів відбувається дводенна зустріч глав держав і урядів 25 країн — учасниць Європейського союзу. Як повідомляють світові інформаційні агенції, у центрі уваги учасників саміту — проблема із затвердженням нового складу Єврокомісії, котрий запропонував недавно обраний її голова Жозе Мануель Баррозу. Європарламент має затверджувати склад комісії повним списком.

Важливі дебати відбулися щодо економічної політики країн Європейського союзу та його конкурентоспроможності на світовому ринку. Учасники зустрічі у верхах говорили про те, що до 2010 року Європейський союз має стати найсильнішим у регіоні в галузі економіки.

Крім того, на саміті обговорювали питання

Фото АП.

подальшого розширення спільноти та ситуацію на Близькому Сході.

Угорці підуть з Іраку

Прем'єр-міністр Угорщини Ференц Дьюршані заявив, що до 31 березня 2005 року Угорщина виведе свої війська з Іраку, незважаючи на прохання Багдада продовжити на рік термін перебування 300 угорських військовослужбовців, які транспортують вантажі і війська коаліції. Три тижні тому іракська влада надіслала уряду Угорщини лист із проханням продовжити термін перебування «для того, щоб допомогти Іраку в стабілізаційних процесах».

«Ми були зобов'язані бути в Іраку до виборів, тобто до січня 2005 року, залишатися довше неможливо», — заявив Ференц Дьюршані. Таке рішення прийнято прем'єр-міністром під тиском опозиції і населення Угорщини. «Якщо ми залишимося, це створить серйозні політичні проблеми всередині країни», — сказав угорський міністр оборони Ференц Дьюхач.

Про виведення своїх військових контингентів заявили також Болгарія та Польща.

Тепер США розраховують на допомогу армії Грузії.

■ До речі, станом на 2 листопада, збройні сили США втратили в Іраку 1119 військовиків, більш як 8,2 тис. солдатів дістали поранення. Велика Британія втратила 70 військовиків, Італія — 19, Польща — 13, Іспанія — 11, Україна — 9, Болгарія — 7, Словаччина — 3, Таїланд, Нідерланди та Естонія — по двоє, Данія, Угорщина, Латвія та Сальвадор — по одному.

Марина КРИВДА.

Ставка на швидкість

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Учора залізничники відзначили своє свято. За вагомих внесок у розвиток залізничного транспорту працівникам галузі на урочистому засіданні було вручено нагороди Президента України і почесні грамоти уряду. Цього ж дня Міністр транспорту та зв'язку генеральний директор «Укрзалізниці» Георгій Кірпа став ще й «Почесним енергетиком» — такий знак за особистий внесок у забезпечення роботи теплоелектростанцій вручили йому представники Міністерства палива та енергетики.

За словами Георгія Кірпи, у залізничників — грандіозні плани. Зокрема, збираються організувати прискорений

пасажирський рух за маршрутом Київ—Москва, що є одним з проектів, спрямованим на інтеграцію транспортних систем Російської Федерації та України. Міністерська ставка на швидкість визначила потребу будівництва нового залізнично-автомобільного мосту через Дніпро у Києві, а також сучасного вокзального комплексу та технічної пасажирської станції в Дарниці.

До речі, за свою працю залізничники отримують гідну винагороду. За останні чотири роки середня заробітна плата в галузі зросла більш як учетверо — до 1050 грн.

На знімку: Міністр транспорту та зв'язку України Георгій Кірпа вручає орден III ступеня «За заслуги» автору проекту вокзального комплексу в Ужгороді Роману Сивецькому.

■ СВІТ КОРОТКО

ГРУЗІЯ НАТО не втручатиметься

Генеральний секретар НАТО Яап де Хооп Схеффер зустрівся із президентом Грузії Михайлом Саакашвілі та іншими представниками грузинського керівництва. Напередодні від'їзду до Тбілісі Схеффер заявив журналістам, що альянс підтримує ідею територіальної цілісності Грузії, однак не вважає за потрібне втручатися у врегулювання конфліктів в Абхазії та Південній Осетії.

РОСІЯ Феміда проти «ЮКОСа»

Федеральний арбітражний суд Московського округу визнав законність початку стягнення з концерну «ЮКОС» понад 99 млрд. карбованців податкового боргу за 2000 рік. Тим самим судді залишили чинним рішення суду нижчої інстанції і відхилили скаргу «ЮКОСа». Загальна сума податкових претензій до концерну тепер перевищує 14 млрд. доларів. Він близький до банкрутства.

ІРАК Нові удари

Авіація США знову завдала ударів по позиціях повстанців у місті Ель-Фаллуджа. Триває підготовка до масованого штурму міста. Сили коаліції мають твердий намір придушити опір повстанців для того, щоб місцеві жителі змогли взяти участь у загальних виборах у січні. Уночі було піддано бомбардуванню також позиції у передмісті Багдада Садр-сіті.

США НП у метро

У метрополітені Вашингтона зіштовхнулися потяги. Унаслідок аварії поранення дістали щонайменше 20 осіб.

ФРАНЦІЯ Стан Арафата різко погіршився

Стан здоров'я 75-річного палестинського лідера Ясіра Арафата різко погіршився. Його переведено до відділення інтенсивної терапії військового госпіталю «Персі» під Парижем. Нагадаємо, що його помістили в «Персі» минулої п'ятниці у критичному стані. Згодом здоров'я Арафата покращилося, і він зміг навіть привітати Джорджа Буша з перемогою. Лікарі вже відкинули можливість раку та лейкемії. Не підтверджується поки що й припущення про те, що палестинського лідера отруїли.

ОБ'ЄДНАНІ АРАБСЬКІ ЕМІРАТИ

Син замінив батька

Вища рада Об'єднаних Арабських Еміратів, до якої входять еміри та принци-наступники семи князівств, що утворюють ОАЕ, обрали шейха Халіфа бен Зайда бен Султана Аль-Нахайяна новим президентом країни. Він обійняв посаду свого батька — шейха Зайда бен Султана Аль-Нахайяна, котрий помер минулого вівторка. До свого обрання на посаду президента 56-річний шейх Халіф очолював організацію, що відповідає за нафтову політику ОАЕ, курирував економіку держави, а також був заступником командувача збройних сил.

Для лідера Соціалістичної партії України Олександра Мороза не став новиною Висновок Конституційного Суду щодо законопроекту 4180. Оскільки «всі положення документа раніше одержали експертну оцінку в КС». Водночас лідер соціалістів здивований, що для ухвалення рішення КС треба було так багато часу — три місяці

Конституційне судочинство

Із Висновку Конституційного Суду України від 12 жовтня 2004 року №2-в/2004 у справі за зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України» вимогам статей 157 і 158 Конституції України (справа про Законопроект № 4180 із внесеними до нього поправками)

Конституційний Суд України розглянув на пленарному засіданні справу про надання Конституційним Судом України висновку щодо відповідності проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України» вимогам статей 157 і 158 Конституції України і **дійшов висновку:**

1. Визнати проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України» (реєстраційний № 4180), попередньо схвалений Верховною Радою України 23 червня 2004 року (постанова Верховної Ради України від 23 червня 2004 року № 1844-IV), таким, що відповідає вимогам статей 157 і 158 Конституції України.

У Законопроекті пропонується:

«І. Внести до Конституції України (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 30, ст. 141) такі зміни:

1) статті 76, 78, 81—83, 85, 87, 89, 90, 93, 98, 112—115, 120 викласти в такій редакції:

«Стаття 76. Конституційний склад Верховної Ради України — чотириста п'ятдесят народних депутатів України, які обираються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування.

Народним депутатом України може бути обрано громадянина України, який на день виборів досяг двадцяти одного року, має право голосу і проживає в Україні протягом останніх п'яти років.

Не може бути обраним до Верховної Ради України громадянин, який має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята у встановленому законом порядку.

Повноваження народних депутатів України визначаються Конституцією та законами України.

Строк повноважень Верховної Ради України становить п'ять років»;

«Стаття 78. Народні депутати України здійснюють свої повноваження на постійній основі, крім випадків, передбачених цією Конституцією.

Народні депутати України не можуть мати іншого представницького мандата, бути на державній службі, обіймати інші оплачувані посади (крім посад членів Кабінету Міністрів України), займатися іншою оплачуваною або підприємницькою діяльністю (крім викладацької, наукової та творчої діяльності), входити до складу керівного органу чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку.

Вимоги щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності встановлюються законом.

У разі виникнення обставин, що порушують вимоги щодо несумісності депутатського мандата з іншими ви-

дами діяльності, народний депутат України у двадцятиденний строк з дня виникнення таких обставин припиняє таку діяльність або подає особисту заяву про складення повноважень народного депутата України»;

«Стаття 81. Повноваження народних депутатів України припиняються одночасно з припиненням повноважень Верховної Ради України.

Повноваження народного депутата України припиняються достроково в разі:

1) складення повноважень за його особистою заявою;

2) набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього;

3) визнання його судом недієздатним або безвісно відсутнім;

4) припинення його громадянства або його виїзду на постійне проживання за межі України;

5) якщо протягом двадцяти днів з дня виникнення обставин, які призводять до порушення вимог щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності, ці обставини ним не усунуто;

6) невходження народного депутата України, обраного від політичної партії (виборчого блоку політичних партій), до складу депутатської фракції цієї політичної партії (виборчого блоку політичних партій) або виходу (виключення) народного депутата України із складу такої фракції;

7) його смерті.

Повноваження народного депутата України припиняються достроково також у разі дострокового припинення відповідно до Конституції України повноважень Верховної Ради України — в день відкриття першого засідання Верховної Ради України нового скликання.

Рішення про дострокове припинення повноважень народного депутата України у випадках, передбачених пунктами 1, 4 частини другої цієї статті, приймається Верховною Радою України, а у випадку, передбаченому пунктом 5 частини другої цієї статті, — судом.

У разі набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо народного депутата України, визнання народного депутата України недієздатним або безвісно відсутнім його повноваження припиняються з дня набрання законної сили рішенням суду, а в разі смерті народного депутата України — з дня смерті, засвідченої свідоцтвом про смерть.

У разі невходження народного депутата України, обраного від політичної партії (виборчого блоку політичних партій), до складу депутатської фракції цієї політичної партії (виборчого блоку політичних партій) або виходу (виключення) народного депутата України із складу такої фракції його повноваження припиняються достроково на підставі закону за рішенням вищого керівного органу відповідної політичної партії (виборчого блоку політичних партій) з дня прийняття такого рішення.

Стаття 82. Верховна Рада України працює сесійно.

Верховна Рада України є повноважною за умови обрання не менш як двох тре-

тин від її конституційного складу.

Верховна Рада України збирається на першу сесію не пізніше ніж на тридцятий день після офіційного оголошення результатів виборів.

Перше засідання новообраної Верховної Ради України відкриває найстарший за віком народний депутат України.

Стаття 83. Чергові сесії Верховної Ради України починаються першого вівторка лютого і першого вівторка вересня кожного року.

Позачергові сесії Верховної Ради України, із зазначенням порядку денного, скликаються Головою Верховної Ради України на вимогу не менш як третини народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України.

У разі оголошення указу Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або окремих її місцевостях Верховна Рада України збирається на засідання у дводенний строк без скликання.

У разі закінчення строку повноважень Верховної Ради України під час дії воєнного чи надзвичайного стану її повноваження продовжуються до дня першого засідання першої сесії Верховної Ради України, обраної після скасування воєнного чи надзвичайного стану.

Порядок роботи Верховної Ради України встановлюється Конституцією України та Регламентом Верховної Ради України.

У Верховній Раді України за результатами виборів і на основі узгодження політичних позицій формується коаліція депутатських фракцій, до складу якої входить більшість народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України.

Коаліція депутатських фракцій у Верховній Раді України формується протягом одного місяця з дня відкриття першого засідання Верховної Ради України, що проводиться після чергових або позачергових виборів Верховної Ради України, або протягом місяця з дня припинення діяльності коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України.

Коаліція депутатських фракцій у Верховній Раді України відповідно до цієї Конституції вносить пропозиції Президенту України щодо кандидатури Прем'єр-міністра України, а також відповідно до цієї Конституції вносить пропозиції щодо кандидатур до складу Кабінету Міністрів України.

Засади формування, організації діяльності та припинення діяльності коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України встановлюються Конституцією України та Регламентом Верховної Ради України.

Депутатська фракція у Верховній Раді України, до складу якої входить більшість народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України, має права коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України, передбачені цією Конституцією»;

«Стаття 85. До повноважень Верховної Ради України належить:

1) внесення змін до Конституції України в межах і порядку, передбачених розділом XIII цієї Конституції;

2) призначення всеукраїнського референдуму з питань, визначених статтею 73 цієї Конституції;

3) прийняття законів;

4) затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього, контроль за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання;

5) визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики;

6) затвердження загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля;

7) призначення виборів Президента України у строки, передбачені цією Конституцією;

8) заслуховування щорічних та позачергових послань Президента України про внутрішні і зовнішні становище України;

9) оголошення за поданням Президента України стану війни і укладення миру, схвалення рішення Президента України про використання Збройних Сил України та інших військових формувань у разі збройної агресії проти України;

10) усунення Президента України з поста в порядку особливої процедури (імпичменту), встановленому статтею 111 цієї Конституції;

11) розгляд і прийняття рішення щодо схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України;

12) призначення за поданням Президента України Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України, призначення за поданням Прем'єр-міністра України інших членів Кабінету Міністрів України, Голови Антимонопольного комітету України, Голови Державного комітету телебачення та радіомовлення України, Голови Фонду державного майна України, звільнення зазначених осіб з посад, вирішення питання про відставку Прем'єр-міністра України, членів Кабінету Міністрів України;

12') призначення на посаду та звільнення з посади за поданням Президента України Голови Служби безпеки України;

13) здійснення контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України відповідно до цієї Конституції та закону;

14) затвердження рішень про надання Україною позик і економічної допомоги іноземним державам та міжнародним організаціям, а також про одержання Україною від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій позик, не передбачених Державним бюджетом України, здійснення контролю за їх використанням;

15) прийняття Регламенту Верховної Ради України;

16) призначення на посади та звільнення з посад Голови та інших членів Рахункової палати;

17) призначення на посаду та звільнення з посади Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; заслуховування його щорічних доповідей про стан

дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні;

18) призначення на посаду та звільнення з посади Голови Національного банку України за поданням Президента України;

19) призначення на посади та звільнення з посад половини складу Ради Національного банку України;

20) призначення на посади та звільнення з посад половини складу Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення;

21) призначення на посади та звільнення з посад членів Центральної виборчої комісії за поданням Президента України;

22) затвердження загальної структури, чисельності, визначення функцій Збройних Сил України, Служби безпеки України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також Міністерства внутрішніх справ України;

23) схвалення рішення про надання військової допомоги іншим державам, про направлення підрозділів Збройних Сил України до іншої держави чи про допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України;

24) встановлення державних символів України;

25) надання згоди на призначення на посаду та звільнення з посади Президента України Генерального прокурора України; висловлення недовіри Генеральному прокуророві України, що має наслідком його відставку з посади;

26) призначення на посади та звільнення з посад половини складу Конституційного Суду України;

27) обрання суддів безстроково;

28) дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим за наявності висновку Конституційного Суду України про порушення нею Конституції України або законів України; призначення позачергових виборів до Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

29) утворення і ліквідація районів, встановлення і зміна меж районів і міст, віднесення населених пунктів до категорії міст, найменування і перейменування населених пунктів і районів;

30) призначення чергових та позачергових виборів до органів місцевого самоврядування;

31) затвердження протягом двох днів з моменту звернення Президента України указів про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації;

32) надання законом згоди на обов'язковість міжнародних договорів України та денонсація міжнародних договорів України;

33) здійснення парламентського контролю у межах, визначених цією Конституцією та законом;

34) прийняття рішення про направлення запиту до Президента України на вимогу народного депутата України, групи народних депутатів України чи комітету Верховної Ради України, по-

передньо підтриману не менш як однією третиною від конституційного складу Верховної Ради України;

35) призначення на посаду та звільнення з посади керівника апарату Верховної Ради України; затвердження кошторису Верховної Ради України та структури її апарату;

36) затвердження переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, визначення правових засад вилучення об'єктів права приватної власності;

37) затвердження законом Конституції Автономної Республіки Крим, змін до неї.

Верховна Рада України здійснює також інші повноваження, які відповідно до Конституції України віднесені до її відання»;

«Стаття 87. Верховна Рада України за пропозицією Президента України або не менш як однієї третини народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України може розглянути питання про відповідальність Кабінету Міністрів України та прийняти резолюцію недовіри Кабінету Міністрів України більшістю від конституційного складу Верховної Ради України.

Питання про відповідальність Кабінету Міністрів України не може розглядатися Верховною Радою України більше одного разу протягом однієї чергової сесії, а також протягом року після схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України або протягом останньої сесії Верховної Ради України»;

«Стаття 89. Верховна Рада України для здійснення законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до її повноважень, виконання контрольних функцій відповідно до Конституції України створює з числа народних депутатів України комітети Верховної Ради України та обирає голів, перших заступників, заступників голів та секретарів цих комітетів.

Верховна Рада України у межах своїх повноважень може створювати тимчасові спеціальні комісії для підготовки і попереднього розгляду питань.

Верховна Рада України для проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес, створює тимчасові слідчі комісії, якщо за це проголосувала не менш як одна третина від конституційного складу Верховної Ради України.

Висновки і пропозиції тимчасових слідчих комісій не є вирішальними для слідства і суду.

Організація і порядок діяльності комітетів Верховної Ради України, її тимчасових спеціальних і тимчасових слідчих комісій встановлюються законом.

Стаття 90. Повноваження Верховної Ради України припиняються у день відкриття першого засідання Верховної Ради України нового скликання.

Президент України має право достроково припинити повноваження Верховної Ради України, якщо:

1) протягом одного місяця у Верховній Раді України

не сформовано коаліцію депутатських фракцій відповідно до статті 83 цієї Конституції;

2) протягом шістдесяти днів після відставки Кабінету Міністрів України не сформовано персональний склад Кабінету Міністрів України;

3) протягом тридцяти днів однієї чергової сесії пленарні засідання не можуть розпочатися.

Рішення про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України приймається Президентом України після консультацій з Головою Верховної Ради України, його заступниками та головами депутатських фракцій у Верховній Раді України.

Повноваження Верховної Ради України не можуть бути достроково припинені Президентом України в останні шість місяців строку повноважень Верховної Ради України та Президента України;

«Стаття 93. Право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України належить Президентові України, народним депутатам України та Кабінету Міністрів України.

Законопроекти, визначені Президентом України як невідкладні, розглядаються Верховною Радою України позачергово»;

«Стаття 98. Контроль від імені Верховної Ради України за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використання здійснює Рахункова палата»;

«Стаття 112. У разі дострокового припинення повноважень Президента України відповідно до статей 108, 109, 110, 111 цієї Конституції виконання обов'язків Президента України на період до обрання і вступу на пост нового Президента України покладається на Голову Верховної Ради України. Голова Верховної Ради України в період виконання ним обов'язків Президента України не може здійснювати повноваження, передбачені пунктами 2, 6—8, 10—13, 22, 24, 25, 27, 28 статті 106 Конституції України.

**Розділ VI
КАБІНЕТ МІНІСТРІВ
УКРАЇНИ.
ІНШІ ОРГАНИ
ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ**

Стаття 113. Кабінет Міністрів України є вищим органом у системі органів виконавчої влади.

Кабінет Міністрів України відповідальний перед Президентом України і Верховною Радою України, підконтрольний і підзвітний Верховній Раді України у межах, передбачених цією Конституцією.

Кабінет Міністрів України у своїй діяльності керується цією Конституцією та законами України, а також указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України.

Стаття 114. До складу Кабінету Міністрів України входять Прем'єр-міністр України, Перший віцепрем'єр-міністр, віцепрем'єр-міністри, міністри.

Прем'єр-міністр України призначається Верховною Радою України за поданням Президента України.

Кандидатуру для призначення на посаду Прем'єр-міністра України вносить Президент України за пропозицією коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України, сформованої відповідно до статті 83 Конституції України, або депутатської фракції, до складу якої входить більшість народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України.

Міністр оборони України, Міністр закордонних справ України призначаються Верховною Радою України за поданням Президента

України, інші члени Кабінету Міністрів України призначаються Верховною Радою України за поданням Прем'єр-міністра України.

Прем'єр-міністр України керує роботою Кабінету Міністрів України, спрямовує її на виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України, схваленої Верховною Радою України.

Стаття 115. Кабінет Міністрів України складає повноваження перед новообраною Верховною Радою України.

Прем'єр-міністр України, інші члени Кабінету Міністрів України мають право заявити Верховній Раді України про свою відставку.

Відставка Прем'єр-міністра України, прийняття Верховною Радою України резолюції недовіри Кабінету Міністрів України мають наслідком відставку всього складу Кабінету Міністрів України. У цих випадках Верховна Рада України здійснює формування нового складу Кабінету Міністрів України у строки і в порядку, що визначені цією Конституцією.

Кабінет Міністрів України, який склав повноваження перед новообраною Верховною Радою України або відставку якого прийнято Верховною Радою України, продовжує виконувати свої повноваження до початку роботи новосформованого Кабінету Міністрів України»;

«Стаття 120. Члени Кабінету Міністрів України, керівники центральних та місцевих органів виконавчої влади не мають права суміщати свою службову діяльність з іншою роботою (крім випадків, передбачених частиною другою цієї статті, а також викладацької, наукової та творчої роботи у позаробочий час), входити до складу керівного органу чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку.

Члени Кабінету Міністрів України можуть суміщати свою посаду з мандатом народного депутата України. Організація, повноваження і порядок діяльності Кабінету Міністрів України, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади визначаються Конституцією і законами України»;

2) частину першу статті 77 викласти в такій редакції: «Чергові вибори до Верховної Ради України відбуваються в останню неділю останнього місяця п'ятого року повноважень Верховної Ради України»;

3) у статті 88: а) частину першу викласти в такій редакції: «Верховна Рада України обирає зі свого складу Голову Верховної Ради України, Першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України та відкликає їх з цих посад»;

б) пункт 2 частини другої викласти в такій редакції:

2) «організовує роботу Верховної Ради України, координує діяльність її органів»;

в) частину третю викласти в такій редакції: «Голова Верховної Ради України здійснює повноваження, передбачені цією Конституцією, у порядку, встановленому Регламентом Верховної Ради України»;

4) частину четверту статті 94 викласти в такій редакції: «Якщо під час повторного розгляду закон буде знову прийнятий Верховною Радою України не менш як двома третинами від її конституційного складу, Президент України зобов'язаний його підписати та офіційно оприлюднити протягом десяти днів. У разі якщо Президент України не підписав такий закон, він невідкладно офіційно оприлюднюється Головою Верховної Ради України за його підписом»;

5) у статті 103:

а) частину п'яту викласти в такій редакції:

«Чергові вибори Президента України проводяться в останню неділю останнього місяця п'ятого року повноважень Президента України. У разі дострокового припинення повноважень Президента України вибори Президента України проводяться в період дев'яности днів з дня припинення повноважень»;

б) у статті 106:

а) у частині першій: пункти 8—13 викласти в такій редакції:

«8) припиняє повноваження Верховної Ради України у випадках, передбачених цією Конституцією»;

9) вносить за пропозицією коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України, сформованої відповідно до статті 83 Конституції України, подання про призначення Верховною Радою України Прем'єр-міністра України в строк не пізніше ніж на п'ятнадцятий день після одержання такої пропозиції;

10) вносить до Верховної Ради України подання про призначення Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України;

11) призначає на посаду та звільняє з посади за згодою Верховної Ради України Генерального прокурора України;

12) вносить до Верховної Ради України подання про призначення Голови Служби безпеки України;

13) призначає на посади та звільняє з посад половину складу Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення»;

пункт 14 виключити; пункти 15, 16, 19, 22 і 30 викласти в такій редакції:

«15) зупиняє дію актів Кабінету Міністрів України з мотивів невідповідності цій Конституції з одночасним зверненням до Конституційного Суду України щодо їх конституційності;

16) скасовує акти Ради міністрів Автономної Республіки Крим»;

«19) вносить до Верховної Ради України подання про оголошення стану війни та у разі збройної агресії проти України приймає рішення про використання Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань»;

«22) призначає на посади та звільняє з посад половину складу Конституційного Суду України»;

«30) має право вето щодо прийнятих Верховною Радою України законів (крім законів про внесення змін до Конституції України) з наступним поверненням їх на повторний розгляд Верховної Ради України»;

б) частину четверту викласти в такій редакції:

«Акти Президента України, видані в межах повноважень, передбачених пунктами 5, 18, 21, 23 цієї статті, скріплюються підписами Прем'єр-міністра України і міністра, відповідального за акт та його виконання»;

7) у статті 116:

а) доповнити статтю пунктами 9¹, 9² і 9³ такого змісту:

«9¹) утворює, реорганізовує та ліквідує відповідно до закону міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, діючи в межах коштів, передбачених на утримання органів виконавчої влади»;

9²) призначає на посади та звільняє з посад поданням Прем'єр-міністра України керівників центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, голів місцевих державних адміністрацій;

9³) призначає на посади та звільняє з посад половину складу Ради Національного банку України»;

б) пункт 10 викласти в такій редакції:

«10) здійснює інші повноваження, визначені Конституцією та законами України»;

8) частини четверту, восьму—десяту статті 118 викласти в такій редакції:

«Голови місцевих державних адміністрацій призначаються на посаду і звільняються з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України»;

«Рішення голів місцевих державних адміністрацій, що суперечать Конституції та законам України, іншим актам законодавства України, можуть бути відповідно до закону скасовані Президентом України, Кабінетом Міністрів України або головою місцевої державної адміністрації вишого рівня.

Обласна чи районна рада може висловити недовіру голові відповідної місцевої державної адміністрації, на підставі чого Кабінет Міністрів України приймає рішення і дає обгрунтовану відповідь.

Якщо недовіру голові районної чи обласної державної адміністрації висловили дві третини депутатів від складу відповідної ради, Кабінет Міністрів України приймає рішення про відставку голови відповідної місцевої державної адміністрації»;

9) статтю 121 доповнити пунктом 5 такого змісту:

«5) нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами»;

10) частину першу статті 122 викласти в такій редакції:

«Прокуратуру очолює Генеральний прокурор України, який призначається на посаду та звільняється з посади за згодою Верховної Ради України Президентом України. Верховна Рада України може висловити недовіру Генеральному прокурору України, що має наслідком його відставку з посади»;

11) пункт 2 частини п'ятої статті 126 викласти в такій редакції:

«2) досягнення суддею шістдесяти п'яти років, а суддями Конституційного Суду України та Верховного Суду України — сімдесяти років»;

12) частину першу статті 141 викласти в такій редакції:

«До складу сільської, селищної, міської, районної, обласної ради входять депутати, які обираються жителями села, селища, міста, району, області на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років»;

13) частину другу статті 148 викласти в такій редакції:

«Президент України, Верховна Рада України призначають по дев'ять суддів Конституційного Суду України».

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня вступу на пост Президента України, обраного на чергових виборах 2004 року, крім частини п'ятої статті 76, частини першої статті 77, частини другої статті 78, пункту 6 частини другої та частини шостої статті 81, пункту 1 частини другої статті 90, частини другої статті 120 Конституції України в редакції цього Закону, що набирають чинності з дня набуття повноважень Верховною Радою України, обраною у 2006 році.

2. Верховна Рада України, обрана у 2002 році, продовжує здійснювати конституційні повноваження до дня набуття повноважень Верховною Радою України, обраною у 2006 році.

3. Конституційний склад Верховної Ради України у кількості 450 народних депутатів України обирається у 2006 році на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування на засадах пропорційної системи з обранням народних депутатів України в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі за виборчими списками кандидатів у депутати від політичних партій, виборчих блоків політичних партій відповідно до закону.

4. Чергові вибори Президента України проводяться згідно з Конституцією України в останню неділю жовтня 2004 року.

5. Кабінет Міністрів України, сформований до дня вступу на пост Президента України, обраного на чергових виборах у 2004 році, продовжує виконувати конституційні повноваження після набрання чинності цим Законом.

У разі відставки Кабінету Міністрів України у випадках, передбачених Конституцією України, формування нового складу Кабінету Міністрів України здійснюється протягом 60 днів, починаючи з дня відставки.

6. Коаліція депутатських фракцій у Верховній Раді України, формування якої передбачено статтею 83 Конституції України в редакції цього Закону, або депутатська фракція у Верховній Раді України, яка має права коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України, має бути утворена протягом одного місяця з дня набуття повноважень Верховною Радою України, обраною на пропорційній основі у 2006 році відповідно до пункту 3 цього розділу.

У разі відставки Кабінету Міністрів України, сформованого до дня вступу на пост Президента України, обраного на чергових виборах у жовтні 2004 року, до дня набуття повноважень Верховною Радою України, обраною у 2006 році, новий склад Кабінету Міністрів України формується за пропозицією депутатських фракцій (груп), до складу яких входить більшість народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України.

7. Судді Конституційного Суду України, призначені з'їздом суддів України, продовжують виконувати свої повноваження до призначення Верховною Радою України та Президентом України нових суддів Конституційного Суду України відповідно до пункту 26 статті 85 та пункту 22 статті 106 Конституції України в редакції цього Закону.

Верховна Рада України у випадках, передбачених частиною п'ятою статті 126 Конституції України, може достроково припинити повноваження суддів Конституційного Суду України, призначених з'їздом суддів України.

8. Дія пункту 2 частини п'ятої статті 126 Конституції України в редакції цього Закону поширюється на суддів Конституційного Суду України та Верховного Суду України, призначених на посаду після набрання цим Законом чинності.

9. Члени Ради Національного банку України, призначені Президентом України, продовжують виконувати свої повноваження до призначення Кабінетом Міністрів України нових членів Ради Національного банку України відповідно до пункту 93 статті 116 Конституції України».

2. Висновок Конституційного Суду України є обов'язковим до виконання, остаточною і не може бути оскаржений.

Висновок Конституційного Суду України підлягає опублікуванню у «Віснику Конституційного Суду України» та в інших офіційних виданнях України.

Конституційний Суд України.

■ ОГОЛОШЕННЯ

Постановою Господарського суду Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, б. 4) від 04.10.2004 р. по справі № 25/55 ТОВ «Агрофірма ім. Ілліча», Запорізька область, Токмацький район, с. Новопротоківка (код ЄДРПОУ — 03749738), визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Кириченка Віктора Петровича (ліцензія № АА 047730), (69000, м. Запоріжжя, а/с 1311).

Претензії кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

Постановою господарського суду Львівської області (79010, м. Львів, вул. Личаківська, 81) від 26.10.2004 р. № 6/353-8/174 визнано банкрутом Приватне підприємство «Спецмашторг», юр. адреса - 79035, м. Львів, вул. Зелена, 238, ЄДРПОУ 32970630, р/р 26006000470001 в Філії ВАТ КБ «Надра» ЛРУ, МФО 325978. Арбітражного керуючого - ліквідатора призначено Ковалко Галину Іванівну (80100, Львівська обл., м. Червоноград, вул. Ключівська, 18/29).

Заяви кредиторів та саторів приймаються протягом тридцяти днів з моменту опублікування оголошення.

Господарський суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) постановою від 07.10.2004 року у справі № 42/5Б визнав банкрутом ВАТ «Зачатівський елеватор» (85751, п. Зачатівка, Волноваський район, м. Волноваха, ЄДРПОУ 02080753) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Мироненко В'ячеслава Івановича (ліцензія № 520157, 83086, м. Донецьк, вул. Артема, 27, (062) т. 345-14-40, 345-67-52).

Претензії поточних кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Донецької області 12.10.2004 р. винесено постанову про визнання банкрутом ПП «Укрспецшахтопром», ЗКПО 24657302, м. Донецьк, вул. Ф. Зайцева, 148, і відкрито ліквідаційну процедуру. Справа № 5/87Б.

Ліквідатором призначений арбітражний керуючий Полухін Дмитро Ігорович, ліцензія № 783007 видана 16.03.2004 р. Адреса: 83050, м. Донецьк, а/с 7956.

Постановою Господарського суду Хмельницької області від 14.10.2004 р. (29000, м. Хмельницький, майдан Незалежності, 1) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру щодо КП «Водоканал» (32300, м. Кам'янець-Подільський Хмельницької області, вул. Пушкінська, 44). Ліквідатором призначено Кустливого Володимира Анатолійовича (32300, м. Кам'янець-Подільський Хмельницької області, вул. Огієнка, 59, кв. 33, ліцензія № 249949 від 19.10.2001 р.).

Генеральний конструктор АНТК ім. Антонова Петро Балабуєв: «Штучне, адміністративне створення концерну зведеться лише до перерозподілу основних фондів і фінансових потоків підприємств на користь певних осіб»

Держава не повинна допустити крутого піке в авіапромисловості

Анатолій М'ялиця: «Літакобудуванню потрібен могутній кулак, формувати який треба навколо АНТК ім. Антонова»

Поради нестороннього

Анатолій М'ялиця, хоча за родом своєї діяльності далекий тепер від авіапрому (нині він радник Прем'єр-міністра), у літакобудуванні людина відома. Донедавна був міністром промислової політики, ще раніше довгий час очолював Харківський авіазавод. Розмова відбувається у затишному кабінетівському кабінеті. Співрозмовник — один з ініціаторів нинішніх об'єднавчих процесів у галузі. Утім, він цього і не приховує:

— Я завжди, зокрема будучи міністром, ратував за об'єднання. **Кожна вкладена в авіапромисловість гривня дає десятки гривень прибутку. Але це коли робота галузі побудована грамотно — якщо компанії-перевізники купують наші літаки, якщо є ринок.** Тому і завдання — створити таку структуру, що могла б узяти на себе розв'язання всіх цих питань. **Наполягаю на одному: не можна розвалити те, що зберегли! А за роки незалежності ще і додали.** Тому потрібно сісти за стіл переговорів усім суб'єктам даної діяльності. Не дивитися — молодий ти менеджер чи старий. Головну роль тут має відігравати логіка думок і рухів: що ми хочемо зробити?

— **Але ж справді, що в цьому разі, по-вашому, треба робити?**

— Потрібно просто сісти за стіл переговорів і домовитися. Такий досвід є в російському авіапромі. Не можна йти стінка на стінку. Ми живемо в одній країні, живемо в одному авіапромі. Нікому із літакобудівників конфлікт не потрібний. Він шкодить нашій справі. На сайті Харківського авіаційного заводу з'явилася чимало статей, що обвинувачують Балабуєва. Хіба це правильно? І ще: треба шанобливо ставитися до досвіду і до людей взагалі. Без цього не буде жодного об'єднання. Аксакал — завжди аксакал. Балабуєв — аксакал. Їх усюди поважають.

Якщо об'єднаємося — важитимемо дорожче. Потрібно створити сильну структуру для спільного розв'язання стратегічних завдань. Наприклад, бразильці будують регіональний пасажирський літак і ми. Звичайно, з їх матеріальними ресурсами, матеріальним забезпеченням можна зробити його швидше.

Але, об'єднавши зусилля, у нас з'явиться реальна можливість перемогти в цій конкурентній боротьбі. Запитання стоїть як? Хто першим випустить машину і займе на ринку нішу, той і краший. Адже з моменту зародження ідеї до передачі літака в серійне виробництво, зазвичай, проходить 5—7 років.

Потужності є. У свій час Київський авіазавод випускав двадцять Ан-24 на місяць. Підприємство створило майже три тисячі літаків: Ан-24, Ан-32 тощо. Досі літають у багатьох країнах світу. Завод працював стабільно, ритмічно, утворилася інфраструктура, зайнято було майже 20 тисяч осіб. А сьогодні скільки? Харківський авіазавод? У радянський час міг робити за рік до 70 лайнерів Ту-134. Нині майже кожна передача замовнику літака відзначається як свято. Якщо об'єднання буде орієнтовано на розвиток, я завжди готовий працювати поруч, підставляти плече. Досвід у мене є. Неважливо, в якій ролі я там братиму участь. Це не має жодного значення — кажу цілком щиро.

— **Здається, важливо, з погляду економічної доцільності, яке підприємство буде ядром об'єднання.**

— Літакобудуванню потрібен могутній кулак, формувати який треба навколо АНТК ім. Антонова. По-перше, АНТК — розробник. Хіба сьогодні серійний завод зможе внести в конструкцію машини, яку буде, як-небудь змінити? У нього що, є для цього кваліфіковані кадри, котрі спроектують, проведуть дослідження, скажуть: так треба? Я, будучи директором, будь-яку пропозицію, до впровадження її у виробництво, обов'язково відсилав на

АНТК. Там фахівці проводили дослідження, давали добро: можна робити. Або пропонувані зміни проектували самі. Потім давали на експертизу розробникам. Ті дивилися. За рахунок цього скорочували терміни проектування. Це вже деталі. Але обов'язково центр має бути АНТК ім. Антонова. Тому і нове об'єднання одержить ім'я «Антонов». Не ХАЗ же його назвати!? Адже «Антонов» — бренд, що дорого коштує. Не так давно він був надбанням Союзу, сьогодні — надбання України. Якщо це так, потрібно врахувати і думку антоновців, яким надбання розпорядитися. Якби не творчість Балабуєва, його колективу — такої марки не було б. Це надбання, але хтось же його зробив! Якби не 1996 рік і мене не поставили директором, був би Харківський авіазавод чи ні? Не знаю. Вважаю, що не було б. Також, як і не було б двох іранських контрактів і побудованого нами в цій країні заводу.

АНТК ім. Антонова — фірма могутня, авторитетна. Якщо ми беремо бренд «Антонов», отже, навколо науково-технічного комплексу і об'єднуємося. Керівника призначить держава. А далі, залежно від форми новоутворення, створюється структура, що керує роботою об'єднання.

— **Трудові колективи АНТК ім. Антонова і КиДАЗ «Авіант» стверджують, що створення концерну призведе до перерозподілу багатомільйонних боргів Харківського державного авіаційного виробничого підприємства в північ трудових колективів АНТК і «Авіанту». Приблизно те саме говорить й у зверненні Тимчасової слідчої комісії ВР з розслідування причин кризового стану в авіації України: «З усіх майбутніх**

учасників концерну лише АНТК ім. Антонова має стабільний фінансовий стан...». Не можна не погодитися з тим, що проблема існує. Як подолати цей камінь спотикання?

— Не знаю, чи має Харківський авіазавод борги. Аудит покаже. Свого часу, за підсумками наради, яку провів Прем'єр-міністр Віктор Янукович, було доручення провести аудит підприємств, щоб розібратися в їх фінансовому стані, зрозуміти, що можна зробити, щоб вони на одній юридичній платформі прийшли в це утворення.

— **Супротивники злиття підприємств у концерн стверджують, що наступний після об'єднання крок — приватизація «Авіаліній Антонова» — авіакомпанії, що заробляє гроші для проведення наукових розробок АНТК. Наскільки, по-вашому, реальна така небезпека і як цього уникнути?**

— Цього боятися, мені здається, не треба. Авіакомпанію приватизувати не можна — вона була створена антоновцями саме для додаткового фінансування своїх розробок ще в радянський час на пропозицію Балабуєва. Є в країні, зрештою, і мудрі керівники. Враховуватимуть фінансові можливості держави і бюджетні вливання, а також власну можливість заробляти гроші. Тут варто зазначити, що провідні закордонні компанії — і «Боїнг», і «Аербас Індастрі» одержують підтримку держави.

— **Але ж і багато цукрових заводів свого часу необґрунтовано вирізували на металобрухт, тепер Україна імпортує сирець.**

— Вирізували. А де був тоді міністр агропрому? Коли я сидів у міністерському кріслі, то робив такі аналізи, думав про економічну доцільність того чи того кроку.

— **На АНТК і КиДАЗ вважають, що форма, яка нав'язується об'єднанню, — концерн — позбавляє їх економічної самостійності. Такий собі, схвалений керівництвом Мінпромполітики, троянський кінь. Доцільність його створення не підтверджується міжнародним досвідом: у світі немає жодного відомого авіаційного державного концерну з цілковитою централізацією управлін-**

ня, економіки, фінансів. Навпаки, якщо і відбувається процес злиття літакобудівних підприємств у консорціуми або корпорації для розв'язання спільних задач — то тільки на основі добровільного об'єднання чи придбання одних підприємств іншими. Це м'які форми симбіозу, що дають можливість усім його учасникам і надавати працювати ефективно. Та сама слідча комісія Верховної Ради зробила висновок, що організаційно-правова форма — концерн — не є обґрунтованою і не відповідає національним інтересам України, тому що найменш пристосована до ринкових умов і особливостей авіаційної галузі. На думку керівництва Авіаційного науково-технічного комплексу, для ринкового успіху потрібна природна інтеграція, здійснювана на основі економічної доцільності, зі збереженням самостійності і максимальної ринкової гнучкості суб'єктів. Її прикладом може служити об'єднання українських і російських підприємств у рамках програми Ан-148, угоду про яку було підписано наприкінці вересня в Києві. Без будь-якого тиску ззовні...

— На першому етапі не обов'язково брати за основу жорстку форму об'єднання. Питання форми також можна вирішити за столом переговорів. Головне у цій справі — відшукати консенсус. Адже ніхто з керівників авіабудівних підприємств не заперечує, що потрібно об'єднуватися. У такому разі треба створити групу фахівців. Збираються директори трьох головних підприємств: АНТК, КиДАЗ і ХДАВП. До них приєднуються представники науки, міністерства. Далі вони залучають своїх фахівців і пропонують варіанти. Буде це консорціум, корпорація, концерн — давайте розглядати! А може, створимо зовсім іншу форму, яка враховувала б усі питання. Коли виникає непорозуміння між керівниками, вони мають шляхом переговорів прийняти рішення в інтересах усієї української авіації. І спішність тут неприпустима.

Інтерв'ю взяв Валерій ДРУЖЕНКО. На знімку: Анатолій М'ялиця.

Прем'єр-міністру України

В. Януковичу

Шановний Вікторе Федоровичу!

29 травня 2004 року за вашою ініціативою було проведено нараду з питань стану та проблем розвитку авіабудівної галузі України. За підсумками наради вами 10 червня 2004 року видане окреме доручення відповідним міністерствам та відомствам, п. п. 7 та 8 якого передбачаються підготовка та прийняття послідовного, виваженого рішення щодо утворення інтегрованих науково-виробничих структур з розробки та виробництва авіаційної техніки.

Незважаючи на те, що міжвідомчою групою в термін до 1.01.2005 р. мали б бути тільки внесені до Кабінету Міністрів «... напрацьовані матеріали щодо можливих варіантів утворення зазначених інтегрованих структур...», у Кабінеті Міністрів та Міністерстві промислової політики зараз проводиться спішна робота з формування проекту постанови Кабінету Міністрів про створення Державного концерну «Антонов» на базі державних підприємств: АНТК ім. О. К. Антонова, КиДАЗ «Авіант» та ХДАВП.

Швидкість, з якою здійснюється спроба механічного об'єднання підприємств у концерн, без проведення техніко-економічного аналізу моделей майбутнього інтегрованого утворення, урахування ринкових механізмів, усупереч окремому рішення, наштовхує на думку, що воно спрямоване на перерозподіл фінансових потоків та державного майна в чийось особистих або групових інтересах.

Усе це здійснюється всупереч думці фахівців галузі, не узгоджується всіма задіяними підприємствами і тому має примусовий характер. Ситуація викликає занепокоєння трудових колективів АНТК ім. О. К. Антонова та КиДАЗ «Авіант».

Шановний Вікторе Федоровичу! Просимо вас не допустити прийняття поспішного та безальтернативного рішення, тому що воно, на наше розуміння, призведе до соціальної напруженості в трудових колективах, до втрати державою науково-технічного потенціалу в авіаційній галузі та в результаті до можливих значних збитків державі! Пропонуємо призупинити проходження проекту постанови уряду про створення концерну «Антонов» у запропонованому варіанті, дати відповідні доручення Мінпромполітики, Мінекономіки та Фонду держмайна щодо виконання п. п. 7, 8 окремого доручення, а також надати можливість представникам галузевої профспілки авіабудівників України, як повноважному соціальному партнеру влади, взяти участь у подальшому процесі підготовки та прийняття взаємоприйняттого рішення.

З повагою, Я. ЖУТЄВИЧ, голова профспілки.

Обговорено та схвалено на засіданні ЦК профспілки авіабудівників України 14 жовтня 2004 року.

Цивілізаційний і людський аспекти українських виборів

Чергові президентські вибори в Україні є подією, важливою для Європи, якщо не для всього світу. Недалеко їм приділяють підвищену увагу закордонні політики та ЗМІ.

Та насамперед це подія для нас, українців. Історична подія.

Більша частина народу прагне змін. А владна його частина цього не хоче. В суспільстві наростає напруженість.

Як Україні провести зміну влади, щоби при цьому не завалили собі виходу на свою потенційну цивілізаційну стезю?

Пошукаємо відповіді на це запитання в координатах політичних і християнських цінностей, пам'ятаючи, що за вікном — XXI століття.

Вибори — духовний зріз

«Коли дому Господь не будє, даремно працюють його будівничі при ньому! Коли міста Господь не пильнує, даремно сторожа чує!» (Пс. 127,1)

Українська проблематика — фрагмент проблемного поля західної цивілізації, до якої належить і Україна. Коріння проблем — у втраті зв'язків з Богом. Власне, проблеми західних країн є матеріалізацією цієї тяжкої духовної хвороби. У цієї цивілізації «Бог помер». Вона вільна від Бога. Боже-вільна.

Носії християнського світогляду недовіркою ставилися до самого духу епохи Відродження ще тоді, коли він лише починав торувати безбожний шлях для Європи. То був початок відходу від Бога. XX століття — кінець його. Далі — саме пекло. Технологічне мислення через науку і техніку здобуває владу над видимим світом, але мертвий дух несе смерть.

Сьогодні в Європі духовний колапс констатують не тільки релігійні діячі, люди культури, а й політики. «В наші дні розвивається новий культ безвідповідальності, прославлення «відсутності провини» коштом забуття етики. Це щось схоже на смерть релігії» (Романо Проді). Справді, якщо помер Бог, як може жити релігія?

І все-таки потяг людей до релігії, до Бога не пропав остаточно. «Навіпаки, в народі живе традиційне поняття про святість, про людину як творіння Боже, про цінність людського життя. І можна сказати з певністю, що в разі опозиція народу до безбожної влади є великою мірою опозицією моральною» (Є. Сверстюк).

Реальна підтримка значною кількістю виборців кандидата-християнина, що має чесне і мужнє обличчя, — беззаперечний факт нашого суспільного життя, який свідчить про матеріалізацію прагнення людей мати владу, яка орієнтує суспільство на добро.

Водночас потяг населення України до релігії, до християнства притлумлюється домінуванням у владно-бізнесовому середовищі прагматично-технологічного розуму, для якого сила перебуває поза межами добра і зла. Цим постулатом дедалі відвертіше керується і на Заході, але в посткомуністичній Україні, для персоніфікаторів влади, цей постулат — своєрідний символ віри, який є «гідним» продовженням більшовицького, — мета виправдовує засоби; морально все, що служить перемозі, тощо.

При владі в Україні сьогодні ті, хто розуміє лише силу і користь і не приховує цього. Вони вважають, що завдяки їхній силі вони можуть і далі володарювати. Народ і його лідер «слабкі»,

«не мають дивізій» і тому мусять підкорятися їм — ось стрижень їхньої філософії. І не побачили ці духовні сліпці, як на очах обвалився всесвітній комуністичний монстр, вибудований на силі. Згадаймо жарт Й. Сталіна: «А скільки у Римського Папи дивізій?» Дивізії не допомогли генсеку... Мудрі люди знають, що сила зброї королів, царів поступається моральній силі, знають, що «немічний може зрівнятися з могутнім за допомогою правди, ніби за допомогою царського розпорядження» (Симона Вейль).

Ідея зміни влади оволодіває масами і тому стає матеріальною силою. Це знають і марксистки. Для України важливо, як відбудеться ця матеріалізація. Важливо, щоб нас не вивели на стезю «октябрьської революції». Виходячи з розуміння духовної суті політичного протистояння в Україні, беручи до уваги його загальноцивілізаційний аспект і пам'ятаючи вікомні «Книги буття українського народу», опозиція мусять дати бій на іншому полі — моральному. Лише охопивши моральні висоти, які є стратегічними, вона може здобути перемогу. Ці вибори будуть відповіддю на головні питання: чи живий український дух, чи здатна у XXI столітті хоч одна країна, що належить західній цивілізації, відродитися як християнська?

На наших президентських виборах відбувається протистояння у духовній площині між позбавленим совісті матеріалістично-технологічним розумом і народною релігійною свідомістю. Можливо, це вирішальна для XXI століття духовна битва.

Для людей, які реально оцінюють основних претендентів на посаду президента України, вибір між цими кандидатами — це часто вибір між страхом земним (перед головою держадміністрації, сілради, директором, ректором тощо, перед владою взагалі) і страхом Божим. «Бійся Бога, а не влади» — чи це не гасло для першійшої виборчої кампанії?

У навершенні до Бога криється не тільки наше індивідуальне спасіння, а й утвердження в нашій країні прищепленого нам суспільного порядку. Порядку, який будувався б на основі християнських цінностей.

Формування основ цивілізації, яка ґрунтується на духовних цінностях, в якій гармонізовано використовуються і сакральні, і природні знання, є тією органічною функцією, що покладена на українську націю. Ця функція — істинно національна ідея України, що предвічно встановлена у плані Бога і що так виразно відбито в нашому духовному спадку киево-печерських подвижників, кирило-мефодіївських братчиків, Григорія Сковороди, Тараса Шевченка. Реалізація цієї функції починається з

подолання кризи духовності, яка є передовсім кризою совісті.

У нас безсовісні при владі. Вони всіх інших примушують йти проти власного сумління. Так вони всіх роблять рівними собі. Кругова порука зла. Якщо перестати грати роль їх підданих і «подільників», вони перестануть бути нашими начальниками. Щоб витягнути суспільство з цієї духовної помийної ями, опозиції потрібна моральна перемога над собою: утвердитися на шляху Закону, озброїтися правдою і любов'ю. Лише за цим прийде справжня перемога над опонентами. Вибір такого шляху — справді цивілізаційний, і він потребує, щоб у боротьбі з владою керівним був також і християнський позитивний принцип. Це вже чуже, коли до опозиції домішується отрута ненависті і гніву.

Вибори — людський вимір

«І наша правда хай буде без докору й повна розуміння» (М. Шлемкевич).

«Держава відповідає перед людиною за свою діяльність» (ст. 3 Конституції України).

За результатами діяльності влади у її персоніфікаторів немає жодних моральних підстав претендувати на те, щоб надалі керувати народом. Отже, залишається груба сила. Її використання спричиняє глибоке невдоволення народних мас, яке дещо притлумлене олжею і страхом, накинутими павутинням так званого адмінресурсу. Очевидно, що і та, й інша сторона протистояння — це все український народ, і після подолання кризи вони мають спільно існувати. Інакше нація опиняється у стані внутрішньої війни, яка не залишає жодної надії на співіснування різних її частин.

Сьогодні в Україні виборчі події розгортаються на двох окремих полях: адміністративно-ресурсному, яке цілком контролює Президент України, і, якщо можна так сказати, на полі народного волевиявлення, яке він не контролює. Технічні кандидати, ЗМІ, фінанси, силові відомства, головні владні фігури і... підступні ініціативи — все «під патронатом Президента». І за наші кошти.

Контрольованим є головний кандидат від влади. Він діє за інструкцією, жваво демонструючи старання і добрий вишкіл. Цей кандидат добровільно у грі, з надією на особистий успіх.

Адміністрація Президента, як пес реп'яхами, обліплена брехнею. Вона демонстративно зловживає владою і дихає ненавистю. Її платять взаємністю усі учасники перегонів, що робить її геть залежною від хазяїна.

Дещо самотійну гру почала вести Верховна Рада. Але її ресурс не такий, щоб зламати спланований хід по-

дій. Що там казати, якщо Президент України зміг залучити як свого гравця до власного адміністративного ресурсу... Путіна. Певною мірою він контролює і опозиційного лідера, контролюючи частину його оточення. Ось свіжий приклад. Опозиція висуває кандидатуру на голову парламентської комісії для розслідування отруєння і заявляє, що вірить лише цьому голові. А цей «голова» каже те, що треба владі, при цьому ще й намагається закрити опозиційний «5-й канал», бо, бачите, його обрали. Сам Президент Л. Кучма «заступається» за свободу слова. Яка бісівська витончена і цинічна гра!

У цій президентській кампанії діючий Президент об'єктивно не може програти, бо він не є її учасником, він її «патрує» і, як такий, він готовий до різних кінцевих її результатів. Вони прораховуються. Хоча, без сумніву, Кучма мав генеральний план залишитися при владі, зірвавши вибори. Якби вдалося.

Не вдається, бо головний учасник виборів — народ — невідконтрольний. Але у Президента Кучми є хороший хід, і за умови результативного залучення народу до виборчого процесу саме він, Президент Кучма, визначатиме, як далі підуть події. Не куди — це визначатиме народ і виразник його волі, а саме — як. У Кучми опинилася головна козирна карта, причому карта історичної ваги. Не в Януковича, Медведчука чи навіть Путіна. Добре грає. Щодо опозиційного кандидата, то він не грає, він діє за волею народу (а отже, Бога). У нього це не гра — це життя. А інші грають у свої свавільні ігри. І Президент України — також. Але ставка у його грі — найвища. Від його вибору значною мірою залежить, чи порине Україна в хаос, чи він допоможе їй достойно на очах усього світу стати на шлях цивілізованого життя. В нього до кінця зберігається можливість вчасно зробити вибір, гідний керівника держави. Вибір, завдяки якому у український народ, і світ багато що зрозуміє і простить. І нащадкам зарахується, бо то вибір не тільки політичний, а й моральний. Проте в нього залишається і інший вибір: дорога зла. Очевидно, що політик Кучма у своїх діях керується аргументами сили, а не моралі. І його вибір визначатиметься не моральними міркуваннями, а тим, як поведуть свою справу опозиція і її лідер.

На минулих парламентських виборах, допоки народ був реальним суб'єктом політики, переможцем була опозиція. А шойно політико-переможиці опинилися в апаратному середовищі і відлучилися від сили народу, то на оформлення перемоги забракло сил. Апаратно переміг Президент, який добре володіє аморальною апаратно-ресурсною силою. І він пам'ятає про цей факт. Ця пам'ять дає йому надію опинитися зверху і на цих виборах. Лише коли він побачить, що його сила не здатна перемогти, точніше — не здатна і далі утримувати зв'язану силу народу, він може визнати волю народу до нової влади. Але владу він нікому не подає. На моральні дії Кучми не варто особливо розраховувати, але на розумні — можна. Йдеться про те, що для перемоги опозиції над «правдою сили» недостат-

ньо мати моральне право на владу. Має бути ще відповідне діяльне право, освячене волею народу.

Що означає змусити діючого Президента грати не на адміністративно-ресурсному полі, а на полі народного волевиявлення? Самодіяльне включення широких верств населення у боротьбу за владу на моральних засадах не насилила здатне принести перемогу опозиції. Це включення буде поза контролем владних сил. Саме самодіяльного включення народу у виборчий процес боїться влада, бо воно «дестабілізує їх завоювання». Про те, що опозиція не ставила собі за мету давати бій владі на полі народного волевиявлення, свідчить і те, що моральні авторитети українського суспільства належно не залучені до виборчої кампанії і не формують моральне обличчя опозиції, не задають чистого морального тону виборам. Письменники, художники та інші люди культури зі складними прориваються сьогодні в інформаційне поле, без підтримки опозиційних штабів. Їхній потенціал організаційно не залучено до виборчого процесу.

Це потрібно зробити негайно. З одного боку, в суспільстві нагромаджується велике незадоволення адміністративним тиском влади на виборців. А з другого — інтелігенція стає гіперчутливою до політичних подій, у які її втягує діюча влада. Останній дії влади щодо свідомої дестабілізації банківської системи змушують і мене, як президента Асоціації українських банків, реагувати адекватно. Що станеться з банками, з вкладниками і клієнтами, з економікою, якщо буде узаконено таке свавілля стосовно фінансових установ та інших суб'єктів господарювання?

Але якщо ми прагнемо збудувати в Україні громадянське суспільство, то до цього процесу спротиву потрібно долучатися всім громадянським і професійним організаціям країни. Адже тиск влади перейшов усі допустимі межі.

Громадянський опір проти адміністративної сваволі чинної влади наростає. У деяких регіонах і містах, на деяких підприємствах бачимо стихійні прояви такого протесту. Відповідну роботу проводить і опозиція. Очевидно, настав час, коли і поза межами опозиційних виборчих штабів для підготовки та здійснення у рамках чинних законів акцій протесту проти свавілля влади мусить розпочатися злагоджена робота, заснована на зазначених вище християнських принципах ненасилля.

Сили громадянського опору і протесту незрівнянно більші, ніж це уявляється чиновникам, які намагаються закамуюфлювати ситуацію наївною версією про двох фаворитів з однаковими рейтингами. Ставлення адмінресурсу не є фаворитом. Ми пропонуємо посилити роз'яснювально-організаційну роботу з формування громадянського опору на засадах ненасилля проти свавілля влади. Така й інші форми залучення самодіяльних організацій і окремих людей з громадянською позицією, без сумніву, допоможуть і діючому Президенту країни зробити правильний вибір. Вибір, гідний Великої доби України.

Олександр СУГОНЯКО, президент Асоціації українських банків.

■ ГРОШІ

Банкіри порадили не плутати кризу з нестабільністю

(Початок на 1-й стор.).

Справді, на відміну від 1996- го і навіть 1998 року статутні фонди комерційних банків приростають. Але порівнювати сьогоднішні реалії з тодішніми ярок не повертається, бо тоді економіка падала, а нині — зростає, тоді інфляційні очікування породжувала нестача грошей, а нині — їх надлишок, тоді Нацбанк не мав десятилітнього доларового резерву, а нині — його має. А головне, раніше люди вірили банкам все-таки менше, ніж тепер. Нехай у жовтні банкіри їм і відмовляли продати 300—500 доларів без паспорта чи ідентифікаційного номера. Запроваджуючи до такої міри непопулярні запобіжні заходи, вони захищали тим самим дрібного клієнта від оптовиків, які «вичищали» від готівки каси першими.

Сьогодні банкірам вірять менше, ніж учора, зате набагато більше, ніж 1996 року. Втім числі і голови правління «Укрсоцбанку» Борисові Тимонькіну, який запевняє, що за останній тиждень заявки від територіальних управлінь на готівковий долар знизилися з 14 до 4 мільйонів доларів. Це ознака того, що азіотажний попит на валюту невідворотно вщухає. Але ще не вщух, і аплодувати банкірам рано.

Того вечора мені так і не вдалося купити 300 доларів.

Сергій ВЛАД.

■ ТРАГЕДІЇ

Ціна життя — десять гривень

■ **Рівне.** На одній з трансформаторних підстанцій неподалік ВАТ «Рівнеазот» знайшли обвуглений труп чоловіка. Він загинув від ураження струмом, коли спробував викрасти кольорові метали. Про це свідчили зірвані замки з дверей та з розподільчих пристроїв (вони були під напругою 6000 вольт), а також кілька деталей агрегату, котрі, схоже, і стали об'єктом зазіхань загиблого. За вкрадене чоловік міг би втратити максимум десять гривень.

Олександра ЮРКОВА.

Політ колеса

■ **Миколаїв.** У маршрутці № 52 на повному ходу відірвалося ліве заднє колесо. Проїхавши кілька метрів, машина «приземлилася» на три опори, що залишилися. На щастя, ніхто з пасажирів не постраждав. Цікаво, що це колесо влучило в автомобіль «ВАЗ», яким керував заступник начальника обласної інспекції технічного нагляду. Так «відрив» колеса вкотре нагадав про вкрай незадовільний стан пасажирського транспорту.

Олена ІВАШКО.

Чому через багато років у нашому лексиконі знову з'явилося слово «спекулянт»?
стор. 11.

Володимир МОЙСИК, народний депутат України:
«Складається враження, що правоохоронні органи існують самі по собі, а люди — самі по собі»

■ АНОМАЛІЇ

Трагічною випадковістю часто пояснюють загибель людей у дорожньо-транспортних пригодах. Таку ж версію почула від правоохоронців і мати дівчини, яка дістала смертельні травми під час аварії.

На тій самой дорозі майже через три з половиною роки під колесами автомобіля загинув молодий чоловік. І цього разу не знайшли винних. Але батьки не вірять слідчим.

Зникле колесо

Ще в липні 2001-го хмельничанин Ганні Кошай у Летичівському райвідділі міліції змалювали картину автопригоди, в результаті якої загинула донька, а двоє її синів опинилися на лікарняному ліжку. Донька була за кермом «Таврії» і перевищила начебто швидкість. Навзустріч їй рухалися «Жигулі», від яких раптом відірвалося колесо і покотилося під «Таврію». Від несподіваного зіткнення з ним машину розвернуло і кинуло під зустрічний КамАЗ.

Усе справді нагадувало фатальний випадок, бо ніхто не міг передбачити, що тієї миті обірветься злощасне колесо. З долею не посперечаєшся, але мати вирішила подивитися матеріали розслідування ДТП. А там вчиталася, що три шини у «Жигулів» були зношені на дев'яносто відсотків. «А оте, четверте, теж мало знос?» — запитала жінка. Відповідь її приголомшила: колесо не знайшли. Як і гальмівний барабан до нього, і болти, на якому воно кріпилося. А саме цей речовий доказ міг підтвердити, чи справді колесо обірвалося випадково, чи хтось недогледів, недогвинтив...

Слідчий, котрий з'ясо-

Фатальні випадки чи?..

уважав обставини ДТП, за кілька днів після аварії виніс постанову про відмову в порушенні кримінальної справи стосовно загиблій Бахіної у зв'язку з її смертю. В ній також зазначалося, що саме Бахіна порушила вимоги Правил дорожнього руху, не вживши заходів для зменшення швидкості та зупинки під час виникнення перешкоди, і «допустила зіткнення свого автомобіля з колом».

Бабуся сиріт почала писати в усі інстанції, щоб справу за фактом ДТП усе-таки порушили, бо ті ж Правила передбачають відповідальність власника машини за її технічний стан. Через півроку після ДТП слідчий Летичівського РВ УМВС виніс чергову постанову про відмову в порушенні кримінальної справи.

Місцевий районний суд скасував ту постанову. При цьому суддя зазначила, що «дізнання проведено поверхнево, а постанову про відмову в порушенні кримінальної справи винесено упереджено». Конче потрібна була технічна експертиза. Тільки тоді можна було б відповісти на головне запитання: хто винен — водій чи фатум?

Цитую слідчого: «Під час бесіди по телефону з експертом ... встановлено, що відповісти на запитання ... без дослідження болтів та самого колеса неможливо. А оскільки останні не були виявлені ... це не дає можливості довести вину водія у загибелі Бахіної та травмуванні її дітей».

З усього виходило, що немає колеса — немає і винних. А коли так, то слідчий знову відмовив у

порушенні кримінальної справи.

— Куди з місця аварії серед білого дня могло щезнути колесо? Як проводились оперативно-розшукові дії? — не може заспокоїтися Ганна Кошай.

Через деякий час обласна прокуратура скасувала постанову слідчого. Порушена понад три роки тому кримінальна справа розслідується на сьогодні безрезультатно.

Тепер матері потерпілої запропонували перенести розгляд справи із площини кримінальної у цивільну. Але від кого осиротіли сини і бабуся вимагатимуть будь-якої компенсації, коли так і не встановлена вина чи невинність учасників аварії?

Стрибок на машину

Із невеличкого села Гречани, що в Старосинявському районі, сімнадцятирічний Ваня Гайдук поїхав на день народження друга. Додому не повернувся. Родині повідомили, що юнак загинув під колесами автомобіля неподалік села Голосків у Летичівському районі. Постраждалі звернулися до райвідділу міліції: що сталося? Як загинула дитина?

Як розповідають батьки, їм не вдалося поговорити з міліціонером і з другої спроби. На порозі райвідділу їм повідомили, що у вихідний про обставини справи ніхто не розповідатиме. На запитання, хто бачив, як все сталося, які лікарі виїжджали на місце події, відповіли, що свідків не було, а «швидку» викликали з Летичева.

Пізніше, уже під час

Фото з архіву «ГУ».

нашої спільної зустрічі, працівник міліції пояснить, що висловлювання його було швидше образним, бо двоє свідків з місця аварії були п'яні, а тому важко сприймати їхні свідчення як точні й правдиві.

Але батьки напевне знали, що тієї ночі син був не один, тож одразу, по гарячих слідах, вирушили до одного із свідків, аби той письмово виклав усе, що бачив. Потім почали розшукувати «швидку».

Розбираючи скаргу в обласному управлінні МВС разом з усіма, хто був причетний до цього розслідування, ми з'ясували, що «швидка» виїжджала з обласного центру. Без будь-яких проблем знайшли і тих міліціонерів, які чергували тоді на дорозі і першими опинилися на місці пригоди. Але більш як за півроку батькам так і не вдалося дізнатися імена від слідчого. Єдине, що їм дали зрозуміти твердо і остаточно: справу закрито за відсутністю складу злочину.

Батьки ніяк не могли повірити в те, що машина, котра їхала зі швидкістю

лише тридцять кілометрів на годину (а саме такі дані містяться у справі), могла завдати травм, від яких юнак помер одразу на місці. І поведінка сина, судячи із тих же матеріалів, видавалася дивною: хлопець, котрий до того стояв з приятелями на узбіччі, начебто раптово повернувся і зробив кілька кроків-стрибків просто на авто.

Коли разом із мамою Галиною Гайдук ми завели розмову в кабінеті Летичівського райвідділу міліції, нам повідомили, що справу вже здано в архів, вона перебуває в обласному центрі.

Жінка, котра на «путках» пододала сотню кілометрів, мусила ні з чим повертатися додому. Але тоді було домовлено, що за тиждень ми знову зустрінемося з нею вже в обласному управлінні, аби все-таки ознайомитися зі справою.

Галина Миколаївна приїхала із села, але яким було наше здивування, коли з'ясувалося, що справа перебуває у... Летичеві. Там вона була і під час перших відвідин, але нікому із керівників навіть на

думку не спало поцікавитися, де вона насправді. Жінка почувалася не просто ображеною, а приниженою таким ставленням до себе.

Тільки завдяки втручання заступника начальника УМВС в області Валерія Горбатюка з третьої спроби нам вдалося побачити справу. А батьки змогли поставити запитання всім, хто займався розслідуванням.

Не буду коментувати висновки, зроблені слідством. Але не могу не зауважити: чому ні у кого із правоохоронців не знайшлося часу, щоб з перших днів зустрітись із батьками, просто поговорити, пояснити все, що сталося, не розкриваючи при цьому слідчих таємниць? Чого забракло: часу? бажання? Чому у вбитих неоправданим горем батьках бачили лише скандалістів і скаржників, а не людей, котрим хотілося знати правду про загибель дитини?

«Нам треба було лише трохи чуйності та уваги, і ми б сприйняли все, що сталося, як трагічну невідворотність», — сказала Галина Гайдук. — Нам радше подати цивільний позов для відшкодування моральних втрат...»

...Як повідомив на одній із нарад заступник начальника ДАІ в області Олександр Одаренко, нинішнього року на Хмельниччині сталося 640 дорожньо-транспортних пригод, в яких понад 100 осіб загинуло і близько 800 травмовано. Для кожного із потерпілих і їхніх родин надзвичайно важливо знати: це були удари долі чи фатальні випадки?..

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

Її виставка на... ринку

■ УМІЛЬЦІ

На пероні біля кам'янецького поїзда гуляв «місцевий монітор» та вивчав, хто, куди й чого мандрує. Он молодіжці тягнуть до вагона важкі торби із лоскотливим запахом. Це везуть на продаж у столицю копчену ковбасу. А в інших аж капає вода з торб — там скуплений за день на ринку домашній сир. Цей дяченко напакуював картонні ящики яблук, вочевидь, ве-зе онукам.

Молода родина вгинається від «скла» — з варенням та салатами від турботливої матері. А он той громадянин із одним портфелем, звісно, у відрядження їде. Та хоч як наловчився цей чоловіча, однак розкусити, що має в такій само картатій поклажі тендітна жінка, яку частенько стрічав на вокзалі, ні-

як не міг. Їде з великими сумками, з ними ж такі повертається, ніби ніде їх і не розкривала. Поки йому не підказали, що мандрівниця — майстриня Гафія Клевець, а возить вона свої вишивки, мережива на виставки та на відомі ярмарки. Щоб людей дивувати своїми роботами в Києві, Пирогові, Миргороді. У Сорочинцях, скажімо, вона вже вдев'яте.

Правда, дешо пані Гафія таки продає. Якось на ярмарку до неї підійшов Іван Драч, попросив сфотографуватися з ним біля гобелена, придбав скатертину, візитку вишивальниці дав. А хіба одного відомого керівника чи політика, навіть закордонного гостя зустрічали в Кам'янці-Подільському з хлібом-сіллю на барвистому Гафіїному рушнику?! Такі узорі на Поділлі незвичні, пані

Гафія родом із Закарпаття.

Росла сиротою, бо мама померла, шойно народивши дівчинку. Одразу по школі Гафія подалася працювати в шахту, де отримала направлення на навчання. На Поділля привела доля. Працюючи в «Промбуді» штукатуром, стомлювалася неймовірно, але, як звикла змалечку, не могла ані дня прожити без голки й кольорових ниток. Тепер вона порівнює ту роботу з терплячим сидінням над полотном і каже, що руки нині терпнуть більше. Однак покинути захоплення також немає сил, зізнається жінка. Може, тому, що рятує воно її від самотності: дві доньки виросли, випурхнули з дому, та й онуки далеко.

Ії Шевченко на вишитому портреті ніби живий, а до вимережаних

ікон хочеться молитися. Щоправда, люди здебільшого купують дешеві речі: великодній рушничок для кошика, невеличкі серветки, часом сорочечки для малих дітей. Певно, через малі зарплати. А ще через те, що держава мало шанує народне

мистецтво. Жодних пільг народним умільцям не надано, з них і податки беруть такі само, як з торговців ковбасою чи черевиками.

— Навіть у столичному «Експоцентрі» довелось виставлятися поруч із ковбасами, овочами,

— зі скрухою розповіла пані Гафія. — Боляче дивитися, як люди штовхаються за дешевим товаром, замість помилуватися витворами народного мистецтва, яким нині володіють одинаки з народу. Ось у Сорочинцях частіше зустрічаєш прибулих із Космача майстрів, а яка ж то прекрасна полтавська вишивка білим по білому! Не в кожній хаті, як колись, стрінеш тепер її.

Гафія Клевець володіє різними техніками, які знали колись у всіх кутках України. Може й навчати. Мріє мати власний салончик, постійно діючу виставку-продаж. Та хіба під силу таке пенсіонерці?

Віра ШПИЛЬОВА.

Кам'янець-Подільський. На знімку: прилетіли онуки на м'ясо бабусиних рушників.

Випустили джина з пляшки, а як загнати його туди — ніхто не знає

■ ЦІНИ

Тернопільщина б'є рекорди. Аграрна область, де 70 відсотків товарної продукції формується в АПК, — з найнижчим рівнем зарплати, має найвищі у західному регіоні ціни на основні види продуктів харчування. Найдорожчі не лише м'ясо, а й макаронні вироби, олія. Додаток до пенсії, якій так зраділи люди, тане на очах.

Продати — дорожче, ніж виробити

Можна, звичайно, сказати, що кошти ці не підкріплені товарною продукцією. Частка правди в цьому є, але тільки частка. Громадське стадо в області справді дуже невелике. Однак понад 80 відсотків м'яса і молока заготовляють у селянських господарствах, а вони поголів'я не зменшували. М'ясних і молочних ресурсів, кажуть фахівці, в області достатньо — з початку року до Польщі експортовано більш як п'ять тисяч тонн м'яса на 52,1 мільйона гривень.

А чому різко вгору пішли ціни? Об'єктивних причин, вважає голова облдержадміністрації Михайло Цимбалюк, немає. Зібрано понад мільйон тонн зернових — більше, ніж очікувалося навіть з корективами на наслідки липневої стихії. Уперше за останні роки з людьми розраховувалися за оренду і земельних, і майнових паїв. Ресурсів зерна й борошна вистачить на весь маркетинговий рік, але ціни на хліб та хлібобулочні вироби майже не змінилися. Деякі виробники якщо й показали зниження, то буханці одразу «схудли». Ціна хліба складається з дивної пропорції. Посіяти, виростити, зібрати і змолоти зерно — відсот-

ків 30. Спекти хліб і доставити його до покупця — 70. До того ж калькуляції такі хитроумні, ніби печуть хліб одночасно з використанням електроенергії й газу, а машини, які доставляють його з пекарні до магазину, здійснюють мало не навколосвітню подорож. Отож ціни на хліб завищено на 20—22 відсотки. Підпільні пекарні працюють мало не у підворотнях. На більшості ринків — жахлива антисанітарія. У лісопосадці поблизу Тернополя дачники знайшли шкіри, нутрощі, голови забитих тварин. Заготівельники поспішають скористатися підвищенням цін і на такі «дрібниці» не зважають.

Діапазон накруток

Ціни на м'ясо і м'ясопродукти на Тернопільщині з початку року зросли на 40 відсотків. Вони вищі, ніж на ринках Чернівців, Івано-Франківська і Львова. Та й усередині області діапазон цін також широкий. Якщо у Гусятинському районі кілограм яловичини коштує 10—12 гривень, то у Шумському і Борщівському — 19, свинина — від 15 гривень у Лановецькому районі до 26 — у Монастириському, сало — від 8 до 16 гривень. Такий само різнобій у цінах на молоко. Об'єктивних причин, кажуть фахівці, немає.

Селянинові на ринок — зась

Через багато років у нашому лексиконі знову з'явилось слово «спекулянт». Ми все ще соромимося вимовляти його, мовляв, не пасує для ринкових умов. Але ринок — це конкуренція. А яка може бути конкуренція на Тернопільському центральному ринку? У м'ясних рядах — самі перекупники. Бабцю з куркою й близько сюди не підпустять, не кажучи вже про селянина з тушею. Перестрівають їх ще на під'їздах до Тернополя. Недавно виявили 12 таких молодиків. Ще б пак! Хто впустить «золоту» жилу: м'ясо у селянина купують по 12—14 гривень, а перепродують по 24—30. Усі перекупники — на фіксованому податку. Скаржаться, правда, що доводиться платити «данину» численним представникам контролюючих і правоохоронних органів, податківцям. Але всі мирно співіснують. Заробітчанські гроші, яких чимало крутяться в області, також підігривають попит. Людині, котра живе на зарплату, а надто пенсіонерам, до м'ясних рядів не підступитися.

Руки вгору перед перекупниками піднімає навіть директор ТОВ «Тернопільський центральний ринок» Євген Ворко. Колись ринок мав свій потужний заготівельно-товаровий підрозділ, але він не витримав конкуренції з перекупниками.

Збити ціни можна. Було б бажання

І все-таки ціни на м'ясо та інші продукти в області збили. На один день,

коли по-справді відбувалися осінні ярмарки і коли торгував виробник. Саме на ті 30—40 відсотків. Упали вони і на Центральному ринку, але наступного дня знову поновилися. Обласна влада обіцяє, що ярмарки відбуватимуться частіше. Директор уже згаданого товариства, до якого входять три ринки, каже, що готовий виділити торгові місця для товаровиробників з районів, але не дає гарантії, що вони торгуватимуть. Хіба біля кожного селянина ставити міліціонера. Вирішено проводити конкурси для районів, які організують продаж дешевшої і якісної продукції. Голова облдержадміністрації Михайло Цимбалюк розпорядився встановити граничний рівень цін на найважливіші продукти харчування. Можливо, вони й дадуть якийсь ефект, але ненадовго — до виборів, чого, мабуть, і добивається уряд.

Але чиряк на тілі сус-

пільства у вигляді перекупників, які паразитують на праці селян, визрів давно. І ринок потрібно регулювати. Дали селянам доплату на худобу, але отримати її одноосібникам майже нереально, адже немає кому, окрім перекупників, здати її. Заготівельних контор майже немає, а перекупники доплат не дають. Ще не так давно у районах діяли узгоджувальні комісії, де товаровиробники і заготівельники за участю місцевої влади домовлялися про ціни. Тепер і їх немає. Чому Закон України «Про ціни і ціноутворення» не поширити б на всіх, без винятку, суб'єктів підприємницької діяльності. Зрештою, ті, хто випустив джина з пляшки, мабуть, знають, як загнати його туди. Було б бажання...

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Тернопільська область.

Мал.

Олексія КУСТОВСЬКОГО.

■ ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

Передплатила вперше і виграла

Четвертий рік поспіль Херсонський поштамт проводить день передплатника. Цього року понад півтори тисячі людей прийшли на акцію. Директор Михайло Рудик пов'язує це з тим, що люди почали більше цікавитися інформацією: просять відновити поштові скриньки, бронюють абонентські скриньки у відділеннях. Одне слово, майже як у старі добрі часи.

Тим часом поштовіки влаштували передплатникам свято: з музикою, піснями і, звичайно, заохочувальними призами. Всі, хто передплатив газету чи журнал, отримували подарунки, а безпрограшна лотерея не залишила без «прикольного» призу.

Херсончанка Раїса Фомченко «Голос України» передплатила вперше. Їй дісталися наші фірмова кепка й футболка.

Алла БРУСИЛОВА.
Херсон.

На знімках: директор Херсонського поштамту Михайло Рудик вітає передплатників (фото Богдана ПЛЕКАНА); Раїса Фомченко виграла приз нашої газети (фото Вікторії КАБАНОВОЇ).

Гіркий смак шоколадного ексклюзиву

У мене було свято — приїхала з Італії 62-річна подруга, що ось уже четвертий рік доглядає тамтешніх старих за невеликі євро. Виїхала туди 2000 року по турпутівці і залишилася на Апеннінському півострові, щоб матеріально допомогти дочці й онуку твердо стати на ноги. А сама Майєчка кілька років тому перенесла інсульт! Попри критичний вік, практично цілком відновилася і махнула за кордон горщики виносити. І мене кликала, місце, каже, знайшла гарне: не дуже старий підопічний і при своєму розумі, але після інсульту пересувається тільки в інвалідному візку. Діти в нього дуже інтелігентні і платити обіцяють 600 євро на місяць (проживання і харчування зі старим разом — безкоштовні).

Але я, зрозуміло, відмовилася. Не могла уявити себе в ролі прислуги, та й важко вже іншим догоджати, коли своє власне життя котиться до заходу. Де ж моя улюблена подруга,

інженер-електрик високої кваліфікації, сили бере, не можу уявити. І не тільки фізичні. Та й психічне навантаження, не доведи Господи: адже прислужує інвалідам, які вимагають постійного догляду.

— А коли ж ти відпочиваєш? — запитую.

— Лише один день на тиждень цілком належить мені, — відповідає Майя, — родичі свою бабцю до себе відвозять. А серед тижня відпочиваю тільки, коли моя підопічна засинає і закінчуються нескінченні «принеси», «подай», готування сніданків, обідів, вечер, прання, прибирання, — зітхає подруга. — Але дочку шкода, збираю їй гроші на квартиру, та й онука Андрійка хочеться не де-небудь навчати, а в престижній гімназії. Але тепер мені вже легше — італійську мову вивчила, одержала посвідку на проживання, від поліції тепер не ховаюся. От операцію зроблю — і додому.

— Чого ж ти в Італії не видала свою катаракту? — запитую, — кажуть, за кордоном усе краще?

— Не скажи. У нас в Україні фахівці-офтальмологи дуже кваліфіковані, та й операція коштує вдвічі дешевше, — відповідає подруга.

— А тобі що відпустку дали?

— Та ні, померла моя бабуня після чергового інсульту. А я собі інше місце знайшла, тепер буду за сімейною літньою парою доглядати, — розповідає Майя. — Мені дали гарні рекомендації, тож нові клієнти погодилися почекаати, поки повернуся до Італії. Та й заробіток буде вищий.

Через місяць після видалення катаракти подруга знову виїхала до Італії. Нещодавно надіслала зі знайомим водієм автобуса зовнішній подарунок (на знімку). Віддала я ці «залізяки» своїм онучкам, вони швидко розправилися з оригінальним шоколадним набором з Італії. А я і не куштувала цих цукерок — у них смак гіркого закордонного рабства, що розлучило мене з моєю красивою доброю подругою. А її — з родиною. І коли вона повернеться на батьківщину, що переживає нині не найкращі часи, ніхто не знає. Навіть сама Майя.

Світлана КАЛИНОВСЬКА.

Севастополь.

Кожному по синиці в руки...

■ СПОРТ

фото Сергія КОВАЛЬЧУКА

Футбол. Ліга чемпіонів. Груповий раунд. 4-й тур. 3 листопада.

Група А. «Олімпіакос» (Греція) — «Монако». 1:0. «Депортиво» (Іспанія) — «Ліверпуль» (Англія). 0:1. «Олімпіакос», «Ліверпуль» — по 7 очок, «Монако» — 6, «Депортиво» — 2.

Група С. «Баварія» (Німеччина) — «Ювентус» (Італія). 0:1. «Маккабі» (Ізраїль, Тель-Авів) — «Аякс» (Нідерланди). 2:1. «Ювентус» — 12, «Баварія» — 6, «Аякс», «Маккабі» — по 3.

Група D. «Манчестер Юнайтед» (Англія) — «Спарта» (Чехія). 4:1 (чотири м'ячі в переможців забив Руд ван Ністелрой). «Ліон» (Франція) — «Фенербахче» (Туреччина). 4:2. «Ліон» — 10, «Манчестер Юнайтед» — 8, «Фенербахче» — 3, «Спарта» — 1.

Група В. «Рома» (Італія) — «Байєр» (Німеччина). 1:1 (Монтелла, 90+3 — Бербатов, 83).

«Динамо» (Україна, Київ) — «Реал» (Іспанія, Мадрид).

2:2. Голи: Юссуф, 13, Верпаковскіс, 23, Рауль, 38, Фігу, 44 (п).

«Динамо»: Шовковський, Гоане, Саблич, Гавранчич, Каддурі (Несмачний, 65), Родолфо, Гусев (Леко, 85), Юссуф, Рінкон, Верпаковскіс (Чернат, 75), Клебер. Тренер — Іожеф Сабо.

«Реал»: Касільяс, Сальгадо, Павон, Ельгера, Роберто Карлос, Фігу (Соларі, 90+2), Гуті, Зідан, Рауль, Роналдо (Моріентес, 87), Оуен (Селадес, 59). Тренер —Маріано Гарсія Ремон.

Попереджено: Рінкона, 57, Гоане, 61, Верпаковскіса, 67, Родолфо, 75, Юссуфа, 78, Фігу, 86.

Арбітр — Вассарас Кірос (Греція).

Київ. НСК «Олімпійський». 6 градусів. 83 000 глядачів.

	В	Н	П	М	О
Динамо	2	1	1	9—5	7
Реал	2	1	1	7—7	7
Байєр	2	1	1	9—6	7
Рома	0	1	3	3—4	1

Динамо» проти грізного суперника без страху застосувало пресинг. А ще оборонцям господарів вдалося заблокувати атакуючу зброю реалістів — Оуена та Роналдо.

З першим голом кияни не забарилися. Рінкон знайшов точною передачею Юссуфа. Той пробив по центру воріт, м'яча, зачепивши ногу Павона, опинився у воротах мадридців — 1:0.

А невдовзі стадіон знову вибухнув від радісної події. Справжнє диво створив Маріс Верпаковскіс. Він обіграв кількох опікунів і точним сильним ударом поклав м'яча в дальній нижній кут — 2:0!

Такий перебіг подій приголомшив футболістів «Реала», котрі певний час були шоковані. А намагання Зідана пробити здалеку були марними.

Тим часом ще раз міг відзначитися Юссуф. Але метрів з шістнадцяти він пробив вище воріт. На 36-й хвилині добрий шанс збільшити перевагу мав Гусев. Однак ситуацію врятував Касільяс.

Не забув ти, це зробить суперник. Так і сталося. Гості впіймали киян на контратаці, і Рауль спокійно вийшов сам на сам із Шовковським. Решта було справою техніки — 1:2.

Та вже наступна атака «Динамо» мала встановити статус-кво. Однак

Клебер влучив у захисника, а повторний удар Гусева Касільяс парирував на кутовий.

А «Реал» дочекався свого моменту. Каддурі зіграв безграмотно і на голому місці «заробив» пенальті, який реалізував Фігу, — 2:2.

У другому таймі суперники доклали чимало зусиль, щоб вийти вперед. У киян найреальніший шанс був у Клебера, який після ідеального пасу Верпаковскіса пробив вище воріт метрів з десяти. Цей форвард демонстрував неабияку активність. Але, на жаль, перетримував м'яча. Тому користі від нього було не так уже й багато.

Маріано Гарсія Ремон:

— Гра була важка, жорстка, і відігратися було справді нелегко. Хоча внутрішньо я не зовсім погоджуюся з результатом, бо розраховували ми на перемогу, заслуговували і мусили її здобути. Рахунок 2:0 на початку матчу не відповідав логіці, але підсумком задоволений. Я вдячний гравцям за докладені ними зусилля.

— **Кому вигідніша нічия — «Реалу» чи «Динамо»?**

— Важко сказати. Обидві команди могли виграти. Перемога в сьогоднішньому матчі давала багато. Тепер чекаємо на домашній поєдинок з «Байєром». Старатиме-

мося не втратити свого шансу. Перемога над Леверкузеном практично даватиме право на вихід із групи. «Динамо» теж претендент. Хочу привітати динамівців з доброю грою, яку вони показали проти нас.

— **Чи не заважало вам суддівство в сьогоднішньому матчі?**

— На це запитання не відповідаю.

Іожеф Сабо:

— **Тренер «Реала» шойно сказав, що розвиток подій на початку гри був нелогічний. Чи згодні ви з ним?**

— Ми зіграли внічию, і цим усе сказано. Що ще можна казати? Не можна було втрачати перемогу, ведучи перед з рахунком 2:0. Протягом хвилин тридцяти я взагалі не знав, де був «Реал». Принаймні я цю команду не бачив. А після того, як Гавранчич зазнав травми і йому надавали допомогу за межами поля, у наші ворота влетіли два м'ячі.

— **Прокоментуйте п'ять жовтих карток, які одержала ваша команда.**

— То це ви до судді маєте звернутися. Нехай він вам пояснить, чому він давав картки тільки «Динамо». Я знаю правило, у яких записано, що після свистка відкат м'яча або удар у бік воріт карається жовтою картою. Роналдо двічі так вчинив, а картку так і не побачив. Було багато грубих порушень, але

штрафні суддя призначав тільки в бік воріт «Динамо».

— **Який був план на другий тайм? Що ви сказали гравцям у перерві матчу?**

— Ми накреслили план на матч, повинні були його дотримуватися і після перерви. Пресингували, як могли, але в другому таймі сили були вже не ті. Хоча і після перерви команда також мала добротний вигляд. Єдине, що мене насторожує, — окремі п'ятихвилинні фази, коли в діях хлопців спостерігалася розгубленість. Це ми з'ясуємо.

Я вчасно зняв Каддурі, бо він почувався невпевнено. Сьогодні він, на жаль, дуже багато помилявся, та й пенальті нам «привіз». Зовсім непотрібний! Незрозуміло, чому він збив Роналдо. Хоча, повторюю, всі наші гравці сьогодні виклалися сповна. Ми сьогодні повинні були виграти, бо були ліпші за суперника.

— **Чи вважаєте, що наступний матч із «Ромою» буде стратегічно важливим для «Динамо» стосовно виходу з групи?**

— Ще перед матчем у Мадриді я сказав, що нам доведеться грати на результат до останнього туру. «Реал» свої завдання вирішуватиме в Римі, а ми — у Леверкузені.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ

З ПОШТИ

Я — українець

Не люблю, коли кажуть: «В Америці, Швейцарії чи ще десь, живуть багато і добре, а в нас...» То, братці, і їдьте туди, а я залишусь у своїй Україні. Вона для мене рідна, дорога, хоч і доведена до бідності, але моя!

До болю прикро, коли «нові українці» міняють гривні на долари і відправляють їх у чужі банки за «бугор». Вони не люблять Україну, не піклуються про неї, а тільки по-блюзнірськи її розоряють.

Незручно й обурливо було слухати промови численних кандидатів у президенти, які обіцяли «золоті гори». Щоб дістатися вершини влади, вони ладні обіцяти багато чого, але ж вибори колись закінчуються... Соромно за них.

Попри все я люблю свою Україну! Я і мої побратими по зброї під час Великої Вітчизняний війни проливали за неї кров. Тут у братських могилах вони поховані, тут лежать мої предки, тут моє коріння. Я — українець і ніколи не залишу свою землю.

Михайло ІНОГДА,
ветеран праці, ветеран Великої Вітчизняної війни.
Ріпки Чернігівської області.

Вивчаймо рідну мову

Часто чую обурення українізацією. Але ж у містах більшість мешканців розмовляє по-російськи! Навіть купити українську газету проблематично. І як можуть люди, приміром, у Дніпропетровську говорити рідною мовою, коли довгі роки все спілкування в садочках, школах, інститутах було мовою інтернаціональною — російською?

Я вчитель російської мови, сорок років пропрацював у школі. Одного разу на курсах перепідготовки учителів в області попросив, щоб нас повели на відкритий урок в українську школу. Керівник відмовив: мовляв, у нас лише одна така школа.

Моя невістка — українка, але закінчувала російську школу, інститут і, відповідно, теж розмовляє російською. А послухаймо наших керівників-аграрників, які працюють у селах, — це ж суцільний суржик. Вони навчалися в українських школах, а потім у російськомовних інститутах і додому повернулися з викривленою мовою.

Прикро, що наші земляки не прагнуть вивчити свою мову. Але ж коли хтось із нас їде навчатися до Німеччини, вивчає німецьку, до Франції — французьку, до Англії — англійську, а в Україні чомусь достатньо знати російську.

Був час, коли в наших інститутах почали переводити навчальний процес на українську мову. Тепер же все призупинено і, як правило, викладають російською.

Я хоч і викладач російської, та категорично виступаю за те, щоб державною була українська мова, а знати потрібно різні мови.

Григорій РУДЧЕНКО.
Верхньодніпровськ Дніпропетровської області.

■ ТВОРЧІСТЬ

ЧИТАЧІВ

День победи

*С того рассвета
в глубине России,
Где женичины одни
и тишина,
Когда бежали,
в окна голосили,
Стучали в двери:
«Кончилась война!»
Вставало солнце
под Берлином где-то.
Солдаты обнимались,
все в слезах,
Стреляли в небо,
салютая свету,
Деревьям,
солнцу и лугам
в цветах.
С тех пор прошло
уже шесть
десятков
лет
И многих, многих
уже нет в живых
Помянем молча их,
друзья...
О прошлом
забывать
нельзя.
Любовь ГАРМАШ.
Вінниця.*

фото Анастасії СІМЧЕНКО

■ ФОТО З КОНВЕРТА

Кожен по мішку — і на вулицях буде чисто!
Острог Рівненської області.

Ніщо не віщувало біди

Нашому синові Павлику влітку виповнилося шість років. Він нічим не відрізнявся від своїх ровесників, був бойовий та енергійний. І раптом захворів — заболів животик. З вересня перебуває в реанімації токсикології Республіканської лікарні охорони материнства і дитинства. У нього дуже складний діагноз — цілий букет хвороб. Лікарі відділення Б. Шейман, Н. Волошина, І. Богдасарова та інші докладають багато зусиль, щоб врятувати дитину. Мене не полишає надія на його одужання, але потрібні великі кошти на лікування. Я працюю вихователькою у школі-дитсадку Деснянського району Києва, зарплата невелика. Мої колеги по роботі та зі шкіл району вже зібрали кошти, але цього замало на лікування дитини. Я прошу всіх, хто має таку можливість: люди добрі, допоможіть коштами, допоможіть, будь ласка, повернути до життя нашого синочка!

З повагою і вдячністю до всіх небайдужих — родина ШЕВЧЕНКО.

Не мазати одним миром

Ще за часів СРСР було введено два найпочесніших звання — Герой Радянського Союзу та Герой Соціалістичної Праці. Перше звання отримували за героїчні вчинки, інколи навіть посмертно. Друге — за подвиги на трудовому фронті.

А в Україні введено звання «Герой України». Присвоюють його за героїчні вчинки і... не дуже. Бо хіба можна зрівняти подвиг льотчика-космонавта з подвигом, скажімо, співака? Одні йдуть на самопожертву, ризикуючи найдорожчим — життям, інші використовують даний їм дар Божий — талант.

Якщо Україна бажає мати багато героїв, варто було б увести додаткові нагороди та звання, а не мазати всіх одним миром. І не потрібно підривати авторитет такої поважної нагороди, як «Герой України».

Володимир БОЙКО.
Помічна
Кіровоградської області.

Реквізити банку:
Солом'янське відділення ошадбанку 5445, філіал 0291.
Розрахунковий рахунок 37394004, МФО 320326, код ОКПО 02760548.
Рахунок №29450.
Для ШЕВЧЕНКО
Світлани
Володимирівни.

Настроювачка душ

Цього дня 70 літ тому народилася Кіра Муратова, чий останній фільм уже запрошено на 44 міжнародні кінофестивалі!

■ ЮВІЛЕЇ

Це парадокс Муратової: від стрічки до стрічки її режисура — енергійніша і навіть, я сказав би, по-молодечому задержуватися. Щоб це помітити, не треба навіть порівнювати «Довгі проводи» й «Настроювача», між якими — три з гаком десятиліття; досить переглянути стрічки останніх років — «Другорядні люди», «Чеховські мотиви» й того-таки «Настроювача».

Останній фільм своєю динамічністю, несподіваними поворотами сюжету, оригінальністю гри акторів, проникливим музичним супроводом так захопив вибагливу публіку недавнього Венеціанського кінофестивалю, що протягом усіх шести прем'єрних показів 2,5-годинної стрічки, кажуть очевидці, величезна зала іноді мовби не дихала, заціпеніла. А у фіналі всі зривалися з місць і довго, бурхливо аплодували. Причина, безперечно, в тім, що Муратова, маючи абсолютний слух на соціальні і моральні проблеми суспільства, вміє точно, без фальші передати їх власними кінозасобами, не схожими на засоби будь-кого з режисерів пострадянського простору чи Заходу. Ну а глибоко індивідуальний талант не може не розвиватися. Ось і прагне Кіра Георгіївна говорити з глядача мовою сучасного мистецтва, динамічною й доступною. Хоча у творчості К. Муратової доступність не означає спрощеність — її фільмам завжди притаманні якраз глибокий психологізм, витонченість характерів. І це особливо помітно в «Настроювача». Ні, не-

дарма цю стрічку після Венеції запросили на 44 міжнародні кінофестивалі! Вже розписано, коли поїде вона до Японії, Греції, Франції. Фільм уже придбали дистриб'ютори Італії, про намір зробити це заявили кінобізнесмени США, деяких інших країн. Отож, піде він по всьому світу...

Це зараз вона — Кіра Георгіївна Муратова — широко знана й шанована вдома й за рубежом: народна артистка України, лауреат національних премій імені Шевченка та Довженка, переможець низки міжнародних фестивалів. А я добре пам'ятаю надруковану в 1972 році в газеті «Радянська Україна» розгормну статтю, де її творчість розцінювали як занепадницьку, песимістичну, таку, що не відповідає духові радянського суспільства. А вона не визнала в мистецтві парадності, її цікавили душевні переживання «малої», «другорядної» людини. Недарма один з її фільмів названо «Другорядні люди». Нерідко Муратова знімала «для полиць» — лиш через кілька десятиліть нам удалося побачити, приміром, її «Довгі проводи» (де одну з головних ролей грав Олег Владимірський, тоді школяр, а нині відомий фотокореспондент, активний автор «Голосу України»). Та Кіра

щоби прем'єра фільму відбулася раніше в Одесі, ніж у Москві. Потім запросила московського продюсера фільму, і він мусив пояснювати публіці та журналістам, що його фірма зовсім не претендує на одноосібне володіння стрічкою, яку створено на українській студії українським режисером. А Кіра Георгіївна, мов закріплюючи сказане, додала: роботу з «Настроювачем» на Одеській кіностудії продовжать — належить створити дубль-негатив

газети, не зупиняючись на сюжеті картини, розповімо лиш про деякі характерні її особливості, пов'язані з творчою манерою К. Муратової. Режисер разом зі своїми співавторами Сергієм Четвертковим та Євгеном Голубенком створили на основі оповідань Аркадія Кошкі першокласний кіносценарій, за філігранною драматургією якого легко й невимусно працювалося всім — від кінооператора Геннадія Карюка й композитора Валентина Сильвестрова до акторів. Акторський ансамбль, за вражаючої індивідуальності кожного артиста зокрема, заслуговує найвищої похвали. Вірна своєму давньому правилу в кожній новій стрічці відкривати нові імена, К. Муратова доручила головну роль безтурботного хитруна акторові шоу-групи «Маски» Георгію Делієву. І не помилилася: він зіграв цю трагікомічну роль блискуче. Втім, як і відомі широкій кінопубліці виконавиці головних жіночих ролей — Рената Литвинова, Ніна Русланова та Алла Демидова. Запам'ятовується й виконавці епізодичних ролей — у Муратової вони не бувають малозначущими...

За притаманним їй умінням захоплювати глядача, тримати його в напруженні без насилья над ним, щоб потім міг він робити з побаченого власні висновки, Кіру Муратову можна назвати настроювачкою людських душ. А до ювілею побажати одного — хай і надалі настройка її творчості буде точна та щира.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

На знімку: Кіра Муратова; кадри з кінофільму «Настроювач».

Фото Олега ВЛАДИМИРСЬКОГО.

Муратова мала твердий характер — не зламалася, вистояла.

Про характер К. Муратової свідчить і інцидент навколо «Настроювача». Наша газета про це писала, тому коротко: на фестивалі у Венеції, користуючись відсутністю автора, московська кінокомпанія, що частково фінансувала зйомки, представила стрічку як «російську». У відповідь Кіра Георгіївна наполягла,

фільму та український варіант стрічки. Таким чином побоювання, чи потрапить «Настроювач» на український екран, завдяки принциповості й наполегливості режисера знято. Наш глядач зможе подивитися й оцінити нову роботу Муратової — сьогоднішню її творчу вершину, підкорену саме у ювілейний рік.

Так, щоб оцінити кіно, його треба побачити. Для читачів нашої

Болгарські зустрічі

У ці дні кримські болгари відзначають 10-ліття створення свого Республіканського товариства ім. Паїсія Хілендарського.

Сьогодні воно має 22 громади в усіх регіонах півострова, активісти яких втілюють у життя головні принципи своєї діяльності: об'єднують болгар для активної участі в демократичних процесах в Україні й Криму, сприяють поверненню репресованих у 1944 році співвітчизників на півострів, цілковитий їх реабілітації на основі українського законодавства; забезпечують національний і духовний розвиток земель, зберігають мову, самобутню культуру, традиції та звичай, зміцнюють міжнаціональні

зв'язки з іншими народами Криму й України.

У культурно-освітньому центрі «Ізвор» триває напружена пошукова й творча робота з відродження національної культури. У святах оживають традиції і обряди, дбайливо зібраний багатий фольклор не лише болгар, а й усіх народів півострова. Адже культура болгар не загубилася на строках поліетнічної карті Криму, а відчутно збагатила її. Вони живуть тут понад 200 років і після чорних десятиліть депортації повертаються на землю, яка давно стала рідною. Активну діяльність Кримського республіканського товариства болгар і його голови Івана Абажера відзначи-

ли не лише в нашій державі, а й високі посадовці та громадські організації Болгарії.

Ювілярів привітали Голова Верховної Ради автономії Борис Деліч, Повноважний посол Болгарії в Україні Владімір Дімітров, численні гості з їх історичної Батьківщини, різних областей України. Вони зауважили: кримські болгари підтримують тісні й плідні зв'язки з нашим добрим чорноморським сусідом — Болгарією. Трепетне збереження традицій допомагає кримським болгарам згуртуватися ще тісніше, яскравіше висвітлювати свою самобутність у національній редакції телебачення й радіо, газеті «Ізвор», на

частих міжнародних зустрічах і семінарах.

Остання представницька конференція у рамках Днів національної культури «Болгарські зустрічі» щойно відбулася в Лівадії. Солідний гурт істориків, краєзнавців, представників національних громад розглянув питання історичної ролі народу в долі півострова, зміцнення зв'язків із співвітчизниками за кордоном, збереження й примноження багатого культурного спадку слов'ян, історичну роль болгар у гармонізації міжнаціональних стосунків та зміцненні дружби між народами Криму. Зачарувалися багатою на яскраві експонати виставкою народ-

них промислів, на якій представлена сучасна творчість болгар півострова.

Учасники «Болгарських зустрічей» оглянули місця нинішнього компактного проживання болгар, відвідали й регіони їх перших поселень на початку XIX століття: колишню колонію Кишлав — сьогодні село Курське та давнє болгарське етнічне селище Кабурчак — нинішнє село Мічуринське в Білогір'ї, село Желябівку Нижньогір'я, селище Коктебель, місто Старий Крим. Скрізь їх вітали рідною мовою, яку кримські болгари оберігають, як найдорожчий скарб предків.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

■ ЗВІДУСІЛЬ

Труба від «Жана Батіста»

■ **Тернопіль.** На знак пам'яті про педагога учні Мирона Старовецького, викладача Тернопільського музичного училища ім. Соломії Крушельницької, провели Міжнародний конкурс молодих трубачів його імені. Гран-прі, а це труба відомої фірми «Жан Батіст», отримав Михайло Мешій з Тернополя. Серед лауреатів — молоді обдаровані з Житомирщини, Києва, Львова, Донецька, а також Польщі та Китаю.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

День народження — у прабабiniх строях

■ **Хмельницький.** Відзначив свій 75-літній ювілей Хмельницький обласний краєзнавчий музей. Для гостей продемонстрували колекцію тканин з фондів, котру раніше не виставляли. Вона містить унікальні роботи подільських майстринь позаминулого століття. Загалом музей може похвалитися фондами, в яких зберігається понад шістдесят тисяч експонатів. Унікальною є колекція давньоруських скарбів Болхівської землі XI-XIII століть, що складається з мідних, срібних та позолочених жіночих прикрас.

Ірина КОЗАК.

Роксолана помолодшала на рік

■ **Івано-Франківськ.** Донедавна роком народження Роксолани — дочки священника з міста Рогатина Насті Лісовської, яка була полонена 1520 року під час нападу кримських татар, потрапила до султанського гарему і згодом стала дружиною могутнього турецького султана Сулеймана Пишного, вважали 1505 рік. Але турецькі вчені, які взяли участь у науково-теоретичній конференції «Настя Лісовська — Роксолана: міфи і факти життя та діяльності», що проходила на батьківщині цієї легендарної жінки в місті Рогатині, довели, що точна дата її народження — 1506 рік.

Отже, у 2006 році рогатинці святкуватимуть 500-річчя від народження своєї славної землячки, про яку написано опери, повісті, драми і романи, створено кінофільм. А до того часу в місті планують створити музей Роксолани, а також відкрити мотельний комплекс для туристів.

Дарина НАЗАРЧУК.

Постановою Господарського суду Черкаської області (18005, м. Черкаси, бул. Шевченка, 307) від 05 жовтня 2004 року у справі № 01/786 визнано банкрутом відкрите акціонерне товариство «Селищанський цукровий завод» (19443, с. Селище, Корсунь-Шевченківського району, Черкаської області, Р/р - 260061874 в К-Шевченківському ТББВ банку «Аваль», МФО - 354411, код — 00373468) та введено ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Каплю Сергія Васильовича, ліцензія - АА № 240486, адреса - 18000, м. Черкаси, вул. Слави, 4/1.

Загальними зборами членів КСП «Мар'янівка» від 16 жовтня 2004 року прийнято рішення про проведення реорганізації КСП «Мар'янівка», код ЄДРПОУ 00494433 - шляхом приєднання його до ВАТ «Саливонківський цукровий завод» без збільшення статутного фонду цукрового заводу, який є правонаступником КСП «Мар'янівка». Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців з дати публікації оголошення за адресою: 08650, с. Мар'янівка, Київської області, Васильківського району, вул. Декабристів, 11.

Господарський суд Харківської обл. (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) постановою від 20.10.2004 р. по справі № Б-39/51-04 визнав банкрутом Виробничо-переробне товариство з обмеженою відповідальністю «Мажарка» (Харківська обл., Кегичівський р-н, с. Мажарка, р/р 2600302790097 у філії «Відділення Промінвестбанку», м. Красноград, Харківської обл., МФО 351500, код 00706604) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Чаговець Т. П. (ліц. АА № 210135 від 4.12.01 р., 61045 м. Харків, вул. Шекспіра, 10, к. 5-А, тел. 773-01-30).

Господарський суд Сумської області (40477, м. Суми, вул. Рибалка, 2) постановою від 30.09.2004 р. у справі № 7/36-04 визнав Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Кузьківське» (41632, Сумська обл., Конотопський район, с. Кузьки, вул. Шевченка, 30, код 30902701) банкрутом і відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Закорко Вадима Вікторовича, ліцензія серії АА № 719836 від 19.02.2004 р. (адреса: 40030, м. Суми, вул. Пролетарська, 69, 2-й поверх).

Державне підприємство «Управління по експлуатації адмінбудинків податкових органів у Запорізькій області» повідомляє про ліквідацію Представництва «Медіа-компанія «ЛАД» державного підприємства «Управління по експлуатації адмінбудинків податкових органів у Запорізькій області», ідентифікаційний код 26404663.

Претензії приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення за адресою: 69001, м. Запоріжжя, вул. Чубаря, 4-а.

Господарський суд Закарпатської області (88000, м. Ужгород, вул. Коцюбинського, 2а), згідно Постанови від 14.05.2004 р. у справі № 6/72 визнав банкрутом та розпочав ліквідаційну процедуру щодо ДФ «Цебо груп З. Д. А.» (сmt. В. Березний, вул. Шевченка, 22, код 20457820, п/р 2600301150003 у Філії «Відділення Промінвестбанку в м. Чоп, Закарпатської обл.», МФО 312527).

Вимоги кредиторів надсилати у Філію «Відділення Промінвестбанку в м. Чоп» (89502, м. Чоп, вул. Головна, 1).

У зв'язку з втратою печатки та Свідцтва про державну реєстрацію ДФ «Цебо груп З. Д. А.», код 20457820 вважати недійсними.

Ухвалою Господарського суду у Запорізькій області (адреса: вул. Шаумяна, 4, м. Запоріжжя, 69001) від 30.09.2004 року за № 25/174 порушено провадження у справі про банкрутство міжгосподарської шляхової пересувної механізованої колони 165 (МШПМК-165), адреса підприємства: вул. Леніна, 89, смт. Новомиколаївка, Новомиколаївського району Запорізької області, 70100, Код за ЄДРПОУ - 03580387. Поточний рахунок МПМК-165 за № 26004510078001 відкрито в АК АПБ «Україна», МФО 313366.

Розпорядником майна МШПМК-165 призначено Верещака Миколу Григоровича, який мешкає за адресою: вул. Костянтина Великого, 16/16, м. Запоріжжя, 69002, контактний телефон - 69-29-23. Ліцензія АА № 669674.

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Хмельницької області (29000, м. Хмельницький, майдан Незалежності, 1) ухвалою від 24.09.2004 р. порушено провадження у справі № 2/262-Б про визнання банкрутом боржника - Старокостянтинівського комбінату комунальних підприємств, м. Старокостянтинів, Хмельницької області, вул. М. Красовського, 1. Код № 03356039, розрахункові рахунки: № 26007301228, МФО 375166. Розпорядником майна боржника призначено арбітражного керуючого Грицяя Леоніда Миколайовича, 31100, м. Старокостянтинів, Хмельницької області, вул. Коцюбинського, 12, ліцензія № 249652 серія АА від 08.11.2001 р.

Всі заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

За адресою: м. Ужгород, пл. Б. Хмельницького, 2\234 відбудеться аукціон з продажу майна наступних підприємств:

06 грудня 2004р. об 11 год. 00 хв. **ЗАТ «Свал्याвський лісокомбінат»**, а саме: Лот № 1: Кафе-їдальня за ціною 154771,55 грн. в т. ч. ПДВ. Місце знаходження майна: Закарпатська обл., м. Свалява, вул. Горького, 10.

06 грудня 2004р. о 15 год. 00 хв. - **ВАТ «Перечинський агрокомплекс»**, а саме: Лот №1: вантажний автомобіль: самосвал «ЗІЛ-133 ГЯ», реєстраційний №: 86-41 ЗАМ, р. в. 1988р., № шасі: 124867, № двигуна: 299654. Початкова вартість: 4197,60 грн. Лот №2 : вантажний автомобіль: КАМАЗ- 55111, реєстраційний №: 40-95 ЗАН, р. в. 1990р., № шасі: 46942, № двигуна: 681077. Початкова вартість: 3021,60 грн. Лот №3: а\м ГАЗ-52, реєстраційний №: 26-23 ЗАМ, р. в. 1986р., № шасі 0911485: № двигуна: 0115429. Початкова вартість: 3058,80 грн. Лот №4: : ГАЗ-5201, реєстраційний №: 84-32 ЗАМ, р. в. 1988, № шасі:1086386, № двигуна: 083824. Початкова вартість : 2823,60 грн. Лот №5: УРАЛ-55570, реєстраційний №: 40-96 ЗАН, р. в. 1990, № шасі:022451, № двигуна: 633306. Початкова вартість: 6105,60 грн. Лот №6: Напівпричіп ОДАЗ-9357, реєстраційний №: 43-21 ЗА, р. в. - 1989р., № шасі: 0031079. Початкова вартість: 763,20 грн. Лот №7: причіп ГКБ-819, реєстраційний №: 25-29 ЗА, р. в.: 1986р., шасі: 144553. Початкова вартість: 1603,20 грн. Ціни вказано з врахуванням ПДВ. Місце знаходження майна: Закарпатська область, Перечинський р-н., смт. Перечин, вул. Промислова, 5.

Для участі в аукціоні потенційним покупцям в терміни встановлені законодавством слід подати організатору торгів відповідні заявки, необхідні документи та внести в безготівковому порядку грошові кошти в розмірі 10% від початкової ціни продажу об'єкта та реєстраційний внесок (17 грн.) на рахунок організатора торгів - Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Закарпатській області у АППБ «Аваль» м. Ужгород, п\р № 2600014776, Код 26252740, МФО 312345. Затверджений протокол торгів є підставою для укладення протягом 15 дн. договору купівлі-продажу між покупцем та продавцем. З майном можна ознайомитися щодня, крім вихідних, з 9 до 16 години за адресою місцезнаходження майна. З усіх питань організації та проведення аукціону слід звертатися до організатора торгів за адресою: м. Ужгород, пл. Б. Хмельницького, 2\234, тел. (03122) 3-59-37.

Господарський суд Харківської обл. (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8-й під.) постановою від 21.10.04 р. по справі № Б-19/54-04 визнав банкрутом сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Хлібороб»(ЄДРПОУ 00707082, Харківська обл., Нововодолазький р-н, с. Одринка, п/р 26002301197 у Нововодолазькому від. Ощадбанку № 2854, МФО 350200) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Калюжного Д. В. (ліц. АА № 779114 від 01.07.04 р., м. Харків, вул. Пушкінська, 79 кв. 12, Т.(057)704-22-66).

Господарський суд Черкаської області постановою від 18.05.04 р. визнав банкрутом СТОВ «Обрій» код ЄДРПОУ - 03791887 (19000, Черкаська обл., Канівський р-н, с. Сушки) і відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Занько М. М. ліц. АА № 249798 від 19.10.01 р. (18021, м. Черкаси, вул. Героїв Дніпра, 81, к. 409 тел. (0472) 54-18-76.)

В публікації про фінансовий звіт Відкритого акціонерного товариства «Акціонерний комерційний банк «Прикарпаття» за ІІІ квартал 2004 року, опублікованій в газеті «Голос України» № 203 (3453) від 29.10.04 р. прізвище Головного бухгалтера слід читати: М. В. Марціновська.

До уваги страховальників
ЗАТ «АСК «Карпати» та
ВАТ «Страхова компанія «Універсальна»

Повідомляємо, що згідно рішень загальних зборів акціонерів ЗАТ «АСК «Карпати» (код за ЄДРПОУ 20449251, Місцезнаходження: м. Ужгород, вул. Минайська, 11) та ВАТ «Страхова компанія «Універсальна» (код за ЄДРПОУ 20113829, Місцезнаходження: м. Львів, вул. Тургенєва, 65) відбувається реорганізація товариств шляхом приєднання ЗАТ «АСК «Карпати» до ВАТ «Страхова компанія «Універсальна». До ВАТ «Страхова компанія «Універсальна» як правонаступника ЗАТ АСК «Карпати» переходять усі права та обов'язки за договорами страхування, укладеними ЗАТ АСК «Карпати», що не потребує будь-якого додаткового оформлення з боку страховальників.

Господарський суд Харківської області (610022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8 під.) постановою від 21.09.04 р. по справі № 19/61-04 визнав підприємство - сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Артемівка» банкрутом. Код 00850891, Печенізький район, Харківська обл., с. Артемівка, вул. 40 років Перемоги, 2, р/р № 260030000316 ХОД АПБ «Аваль» м. Харків, МФО 350589.

Ліквідатором підприємства призначено голову ліквідаційної комісії Сирового Олександра Леонідовича.

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Постановою господарського суду Житомирської області від 22.10.2004 р. по справі № 7/71 «Б» визнано банкрутом товариство з обмеженою відповідальністю «Еко-2003» (Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Станишівка) та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено Шкляра Олега Степановича (ліцензія АА № 630142 від 27.01.04 р., адреса: 10002, м. Житомир, м-н Путятинський, 2, кім. 304, тел./факс: (0412) 34-04-44).

Постановою господарського суду Житомирської області від 19.10.2004 по справі № 4/18«Б» визнано банкрутом відкрите акціонерне товариство «Малинське хлібоприймальне підприємство» (Житомирська обл., м. Малин, вул. Кантемирівців, 1) та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено Шкляра Олега Степановича (ліцензія АА № 630142 від 27.01.04 р., адреса: 10002, м. Житомир, м-н Путятинський, 2, кім. 304, тел./факс: (0412) 34-04-44).

Згідно рішення Спостережної Ради ВАТ «Номінал», оголошується конкурс з продажу частини приміщення ідальні, загальною площею 484,6 кв. м. Після закінчення терміну оренди буде продано решта будівлі ідальні, загальною площею 600 кв. м.

Будівля розташована у м. Волочискіу на межі Хмельницької та Тернопільської областей, в гарному людному місці: поряд розміщені санаторій, парк, озеро. Поблизу проходить автомагістраль та залізнична колія Львів-Київ.

Місцезнаходження: 31200, ВАТ «Номінал», вул. Фридрихівська, 10, м. Волочискіу, Хмельницької області.

Контактні телефони: (03845) 2-18-61; 2-13-01. Тел. факс(03845)2-19-59.

Господарським судом Донецької області, 83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157, Постановою від 19 жовтня 2004 року по справі № 5/58 Б визнано банкрутом Комунальне виробниче підприємство «Краматорська теплоелектроцентрально» (84301, м. Краматорськ Донецької обл., вул. Орджонікідзе, б.8д., р/р 26006235023652 у Краматорській філії АКБ «Укрсоцбанк», МФО 334486, ЗКПО 05470963). Відкрита процедура ліквідації. Ліквідатором призначено Філонова М. О. (ліцензія № 630033, адреса: вул. Соціалістична, б. 51, к. 62, м. Краматорськ, Донецької обл., 84301, тел. (06264) 7-10-12).

Постановою Господарського суду Львівської області (79010, м. Львів, вул. Личаківська, 81) від 5.10 — 13.10 2004 р. по справі №6/310-7/125 боржника Товариство з обмеженою відповідальністю «Шанс-Плюс» (ЄДРПОУ 23961765, 79491, м. Львів, смт. Брюховичі, вул. Озерна, 24) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Слідзьону Надію Петрівну. Ліцензія АА №630095 від 12 грудня 2003 р., проживає: 79056, м. Львів, вул. Новознесенська, 103.

Господарський суд Сумської області (40011, м. Суми, вул. Рибалка, 2) порушив справу № 6/105-04 про визнання банкрутом ТОВ «Путивльзернопром» (код ЄДРПОУ 30051599, юридична адреса: 41500, Сумська область, м. Путивль, вул. Заводська 10).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Усенка Миколу Петровича, ліц. серія АА № 249729 від 19.10.2001 р.

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду Сумської області від 25.10.2004 р. по справі № 12/84-04 Відкрите акціонерне товариство «Тростянецький завод «Електропобутприлад» визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру, ліквідатором призначено Пехтерева Дмитра Васильовича (ліцензія Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України серії АА № 779237.

Господарський суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) постановою від 06.10.2004 року у справі № 42/56 Б визнав банкрутом КСП «Гірник» с. Комунарівка (87220, с. Комунарівка, Старобешівський район, Донецької області, ЄДРПОУ 00848523) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Чирах Олександр Федорович, ліцензія № 719862, (83086, м. Донецьк, вул. Артема, 27, (062) т.345-14-40, 345-67-53).

Претензії поточних кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Дніпропетровської області постановою від 30.09.04 р. у справі № Б24/90/04 визнав товариство з обмеженою відповідальністю виробничо-комерційну фірму «АТОЛЛ», код ЄДРПОУ 30916938, юридична адреса: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Краснотавовська, 3-а, банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Чеснову Наталію Володимирівну, ліцензія № 047981 від 19.10.2001 р. (49101, м. Дніпропетровськ, пр. Кірова, 28-а, оф. 201, тел. (0562)-36-10-75).

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Відкрите Акціонерне товариство «Дніпроважпапірмаш» ім. Артема (49034, м. Дніпропетровськ, вул. Білостоцького, 98) повідомляє, що Постановою Дніпропетровського Апеляційного Господарського суду від 02.11.2004 року скасовано ухвалу господарського суду Дніпропетровської області від 02.09.2004 р. у справі № Б 26/66/04 про банкрутство ВАТ «Дніпроважпапірмаш» ім. Артема. Провадження у справі № Б 26/66/04 припинено.

Згідно рішення Києво-Святошинського районного суду Київської області від 13 вересня 2004 року, скасовано державну реєстрацію ПП «Супрмет».

Приватне підприємство «Супрмет» (Код ЗКПО 32384595) ліквідується.

Претензії приймаються протягом 20 днів за адресою: 03115, м. Київ, вул. Ф. Пушиної, 13; тел.: 423-07-50.

Господарський суд Черкаської області (18005, м. Черкаси, бул. Шевченка, 307) порушив провадження у справі № 01/3171 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю ім. Доманицького, 20450, Черкаська область, Тальнівський район, с. Колодисте, вул. Леніна, 5, код ЄДРПОУ - 03794070, р/р 260054645 в К-Шевченківському відділенні АК АПБ «Аваль», МФО 354411.

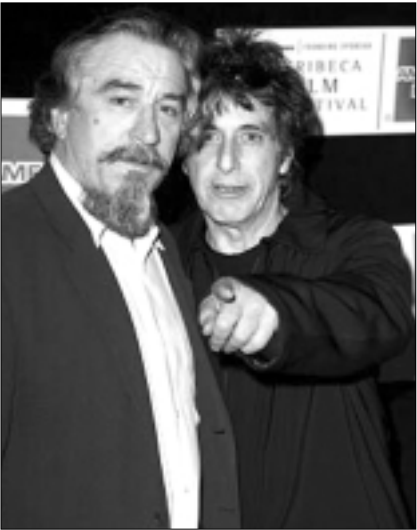
Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Каплю Сергія Васильовича (м. Черкаси, вул. Слави, 4/1, м. тел. 8-050-330-57-12).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

6 листопада в Україні — мінлива хмарність. Без опадів. Температура вночі від 8 градусів тепла до 2 морозу, вдень — +8-15.

■ ТАМ, ЗА ГОРИЗОНТОМ

Названо найвидатнішого кіноактора сучасності

Авторитетний британський журнал «Емпайр» назвав найвидатнішого кіноактора сучасності. Цього почесного титулу, за результатами проведеного видання серед десяти тисяч читачів опитування, удостоєний Роберт де Ніро.

Другим після Де Ніро, кращими роботами якого вважають ролі у фільмах «Хресний батько-2» і «Таксист», читачі назвали Аль Пачино, також відомого кіногангстера. Трійку лідерів замикає Джек Ніколсон. На знімку: Де Ніро й Аль Пачино.

Трагедії Шекспіра виповнилося 400 років

Прем'єра трагедії «Отелло» відбулася 1 листопада 1604 року. Відтоді історія кохання та ревності незмінно мала успіх у публіки.

Лондонського палацу Вайтхолл, де проходила прем'єра, давно немає (він згорів ще наприкінці XVII століття), а трагедію продовжують ставити в театрах усього світу. Щоправда, у різних країнах і за різних часів ставлення до ідейного змісту «Отелло» змінювалося. У часи війни Півночі та Півдня в США дехто казав навіть про те, що, коли Шекспір був би живий, непогано було б його лінчувати. Президент Джон Квінсі Адамс називав трагедію наочним прикладом того, до чого призводять шлюби між чорними і білими.

«ТАЛЬ СОВА» бере під крило

У дітях, як у дзеркалі, відбиваються всі наші щоденні негаразди. Чи не тому так багато нині на вулицях дітей-наркоманів, безпритульних? Ми мусимо допомогти їм, наповнити любов'ю і добром їхні душі.

Саме така мета Коломийської благодійної організації «Регіональний фонд «ТАЛЬ СОВА». А починалося все з невеличкої циркової студії при Будинку культури. Її організував молодий культпрацівник Віталій Пньовський. До студії потягнулися діти, й «неблагополучні» також. Тут їх з радістю прийняли, і вони почали змінюватися на очах. Нині в Коломійі створюється центр, який допомагатиме талановитим молоді та дітям з неповних сімей, сиротам віком від 10 до 18 років. Тут навчатимуть вишиванню, танцям, вокалу та цирковому мистецтву. В центрі також будуть секції європейської культури, народного мистецтва, комп'ютерне відділення. Крім того, функціонуватимуть консультивний медкабінет, де лікарі-волонтери розповідатимуть про ВІЛ/СНІД, працюватимуть із наркозалежною молоддю, кабінет психологічного розвантаження і християнський центр.

Рада фонду «ТАЛЬ СОВА» звертається до всіх небайдужих з проханням допомогти дітям інвентарем, постільною білизною, літературою, іграшками, коштами тощо.

Допомогу просять надсилати на Р/Р 26007052537774, МФО 336677. Код 26430353, ІФФ «ПриватБанк».

Благодійний внесок БОРФ «ТАЛЬ СОВА».

Поштова адреса: 78200, м. Коломия, А/С 313 РФ «ТАЛЬ СОВА».

■ АНОНС

44 години живої музики

Сьогодні у столичному арт-клубі «44» стартує унікальний музичний марафон під однойменною назвою — «44». На цьому заході все підпорядковано цьому магічному числу. Триватиме шоу 44 години в режимі нон-стоп. На ньому виступатимуть 44 представників музичної культури України. Кожен виступ триватиме рівно 44 хвилини.

У Тернополі пройшов конкурс стрілецької, повстанської пісні та поезії

Солодкий музей

■ ФОТОПОГЛЯД

Це не дитячі іграшки і не пластилінові фігурки для зйомок мультфільму. Це — солодкі експонати, створені фантазією і вмілими руками угорських майстрів.

Виставлені вони в єдиному у світі музеї марципанів, розташованому в маленькому містечку Сентендре, на березі Дунаю. Унікальний музей займає всього кілька кімнат, але чого тут тільки немає! Буке-ти квітів і будинок угорського парламенту, весільні торти і портрет принцеси Діани, маленькі звірятка і Майкл Джексон на повний зріст... І все виліплено із солодкої суміші (тертий мигдаль та цукрова пудра). В одній з кімнат відвідувачі можуть по-

бачити, як створюється новий шедевр — прямо за склом майстриня на очах екскурсантів ліпить солодкий експонат. У великі марципанові фігури вставляють дротяний каркас. Експонуються шедеври

майже рік, а потім поновлюються. На першому поверсі музею є магазин і кафе, де можна придбати маленький експонат або спробувати на смак марципанове тістечко.

Поліна СЕРЬОДКІНА.

Фото Наталії ЛЮБИНЕЦЬКОЇ.

Фестиваль молоді драматургії

пропонує започаткувати колектив Вінницького академічного обласного муздрамтеатру імені Садовського

■ НАМІРИ

Диплом про присвоєння звання академічного цьому колективу вручено минулої п'ятниці. За словами директора театру Володимира Лозовського, цієї події актори (у трупі 5 народних, 12 заслужених артистів, один заслужений діяч мистецтв України) чекали майже два роки.

Хоча приміщення театру збудували ще у 1910 році, на його сцені виступали лише зайжджі колективи (до слова, саме у місті над Бугом у 1920 році народився нинішній столичний театр імені

Франка). А у Вінниці створили театр опери і балету, 1933 року тут навіть пройшла прем'єра однієї з опер Верді.

Після війни театр став музично-драматичним. Понад сорок років його очолював талановитий майстер сцени і педагог, народний артист України і колишнього Союзу Федір Верещагін. Театр став лабораторією для багатьох драматургів. Тут вперше було поставлено велике епічне полотно Івана Стаднюка «Війна». У Вінниці народжувалися вистави за творами Миколи Зарудного. На його честь у театрі засновано

творче змагання на кращу акторську роль. А тепер вінничани вийшли з пропозицією до Мінкультури і Спілки театральних діячів започаткувати Всеукраїнський фестиваль сучасної молоді драматургії імені Ярослава Стельмаха. Адже цей драматург — земляк вінничан, прем'єри більшості його п'єс відбувалися тут. Кілька років тому Ярослав, син українського класика Михайла Стельмаха, загинув в автокатастрофі. В кінці листопада йому виповнилося б 55 років.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

■ ЧАС НОТ

П'ять класичних вечорів

Стільки тривав у Хмельницькому й перший приватний міжнародний конкурс піаністів «Klassik-Поділля». Його організувало подружжя піаніст Юрій Портной та вокалістка Лариса Гавриленко.

Цією ідеєю Юрій загорівся, проходячи стажування у Варшавській музичній академії. Обов'язковою умовою конкурсу стало виконання українського твору, а також ноктюрна та етюд Шопена. Як розповіла Лариса Гавриленко, хотіли пропагувати українську музичну класику, а до Шопена звернулися тому, що який же Рік Польщі в Україні без цього імені?

Переможець — студент Львівської музичної академії Василь Котис отримав не тільки диплом, а й можливість виступити з концертом у Польщі. Віталій Бернадський, студент Хмельницького музичного училища, Ганна Сагалова із Харківського університету мистецтв та монгольська піаністка Болор Аюуш, перші у свої категорії, можуть також гідно презентувати свою майстерність на європейських сценах.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

■ ФОТОФАКТ

У Національному палаці «Україна» відбувся концерт конкурсу «Шлягер року». На знімку: заслужена артистка України Оксана Пекун під час виступу.

Фото Володимира ТАРАСОВА (Україноформ).

5 ЛИСТОПАДА

■ 1854 р. Тривала Кримська війна. Інкерманська битва. ■ 1879 р. Не стало історика, етнографа й письменника Миколи Сементовського. ■ 1922 р. Машинобудівний завод Грете́ра і Криване́ка в Києві перейменовано на «Більшовик». ■ 1934 р. Народилася кінорежисер Кіра Муратова. ■ 1934 р. На екрани вийшов культовий радянський фільм «Чапаєв». ■ 1935 р. У столиці України з'явилася перша тролейбусна лінія. ■ 1936 р. Відкрилася І Українська республіканська олімпіада самодіяльного мистецтва. ■ 1965 р. У Києві збудовано міст метро через Дніпро. ■ 1989 р. У США помер піаніст Володимир Горовиць. Родом киянин.

Редактор номера
Іван ІЛЛЯШ.

Редаколегія:
Леонід БРОВЧЕНКО,
Анатолій ГОРЛОВ,
Сергій ДЕМСЬКИЙ,
Віталій ЖЕЖЕРА,
Іван ІЛЛЯШ,
Світлана ПИСАРЕНКО,
Віталій СУДДА.

Головний редактор
Анатолій ГОРЛОВ.

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
► Рукописів не повертаємо.
► Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

► Платні матеріали.

Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р. Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775. для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна: для фізичних осіб — 3,30 грн. та 2,00 грн. для підприємств і організацій — 6,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 159037.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 3011207.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ ТЕЛЕФОНИ:

для довідок — 454-84-92;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53,
454-81-34, 454-81-44;
телефакс — 449-85-62.

✉ E-mail: mail@golos.com.ua

— загальний

reklama@golos.com.ua —

відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ

листів

foto@golos.com.ua — відділ

ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

☎ Internet: http://uamedia.visti.net/golos